

Daňové, účetní, podnikatelské a jiné aktuality 2025 a 2026 v souvislostech

Nepřehlednost, nestabilita a nepředvídatelnost legislativy brzdí podnikání, působí škody, snižuje ekonomický výkon a odčerpává energii lidí

V odborné veřejnosti a ve vyjádřeních četných institucí jsou příprava, schvalování zákonů a jejich úroveň dlouhodobě a soustavně kritizovány. Předmětem kritiky je:

- nízká odborná erudice jejich tvůrců,
- absence součinnosti s odbornou veřejností při tvorbě zákonů, ,
- krátkost lhůt připomínkového řízení,
- nerespektování uplatněných připomínek,
- zvyšující se množství zákonů, vyhlášek, směrnic a jejich neustálé změny.

Návrhy zákonů jsou v posledních letech předávány do připomínkového řízení s lhůtami pro posouzení v délce pouhých několika dnů, takže se k nim často nestihne vyjádřit nejenom odborná veřejnost, ale ani samotná Legislativní rada vlády. Jsou schvalovány s chybami a nesystémovými přílepkami, což vede k četným negativním důsledkům a vzniku značných hmotných i nehmotných škod.

Ke standardu českého prostředí bohužel patří, že problematika společenských nákladů spojených s nekvalitními ba zmetkovitými právními normami není spojena s uplatňováním případných náhrad za jimi způsobené škody státu, podnikatelským subjektům a občanům, včetně vyvozování politické, majetkové či trestní odpovědnosti vůči konkrétním zodpovědným jedincům. Ve veřejném prostoru, v mediálním ani v politickém prostředí tento prvek chybí a dlouhodobě chybující činitelé suverénně a nerušeně za štědré peníze daňových poplatníků pokračují ve svém neblahém díle.

Názorný příklad z doby nedávné: - při schvalování nejrozsáhlejší jednorázové změny zákonů v historii České republiky – tzv. konsolidačního balíčku, poskytlo Ministerstvo financí na připomínkování jeho návrhu v rozsahu několika stovek stran textu měnícího 65 zákonů, pouhých pět dní, což dotčeně až emotivně kritizovali zaměstnavatelé, odboráři i profesní komory.

Odbory: „Schválení zkrácení lhůty pro provedení meziresortního připomínkového řízení k takto zásadnímu a obsáhlému materiálu považujeme za selhání vlády, která pošlapává dosavadní mnohaletou přínosnou praxi vedení tripartitního dialogu při projednávání návrhů legislativy.“

Komora daňových poradců: „...daný materiál je značně rozsáhlý a má z odborného hlediska spoustu sporných a nejednoznačných míst, což potvrzují dále uvedené připomínky. Vzhledem k jeho významu pro všechny firmy i občany této země nepovažujeme za správné zvolit tak krátkou lhůtu k připomínkám.“

Předseda legislativní rady vlády, která měla na zaujetí stanoviska k předloženému návrhu několik desítek hodin upozornil, že vzhledem ke krátké

lhůtě posuzování „existuje vyšší riziko případných aplikačních problémů a výkladových rozporů.“

Ministerstvo financí však následně drtivou většinu přes krátkou lhůtu došlých připomínek k návrhu zákona zamítlo a návrh byl vládě předložen s 218 rozpory. Vláda ho i přesto schválila a postoupila k projednání a schválení Poslanecké sněmovně. S ohledem na silnou vlnu kritiky takto předloženého znění návrhu zákona se vláda namísto jeho přepracování rozhodla k předložení obřího pozměňovacího návrhu obsahujícího 295 stran textu. Tento pozměňovací návrh však již žádným připomínkovým řízením neprošel a s problematickými pasážemi byl postoupen do dalších fází projednávání.

Důsledky této praxe, včetně arogantního přehlížení argumentačně zdůvodněných připomínek, lze hodnověrně doložit tragikomickým příběhem několikerého zrušení úpravy dohod o provedení práce v průběhu roku 2024, osudem zákona o stavebním řízení, změnami změn zákonných ustanovení o osvobození příjmů z prodeje firem a cenných papírů, změnami v oblasti zaměstnaneckých benefitů, deklarovanými záměry rušení novely tzv. mediálního zákona, valorizací pojistných odvodů, změnou sazby daně z příjmů právnických osob, zrušením a obnovováním zrušených daňových slev apod.. Z dob minulých stojí za připomenutí např. zavedení a následné zrušení zdanění důchodů podnikajících důchodců, zrušení zavedeného 3. pilíře důchodového pojištění atd. atd., atd.

Jestliže podnikatelské prostředí, činnost firem, formulace firemních strategií rozvoje, nezbytně vyžadují stabilitu legislativních podmínek a tzv. demokratické vlády by jí měly zajišťovat, vzniká otázka jakým přívlastkem označit současný způsob a systém vládnutí, ve kterém např. zákon o daních z příjmů byl od svého vzniku více než 200x novelizován a na jeden kalendářní rok připadá v průměru 8 novelizací.

Společenskou míru devastace a rozsah škod způsobenou těmito destruktivními manýry si lze analogicky dovodit situací, která by nastala v dopravě, pokud by se stejným tempem měnily předpisy o provozu na silnicích

Nestabilita, nepředvídatelnost, nadřazenost a arogance legislativní mašinerie, státní exekutivy i politiky, výrazně poškozují využití potenciálu ekonomiky České republiky, což v současnosti dokládá zvyšující se úroveň nezaměstnanosti, počty bankrotujících firem, růst zadluženosti státu, odchody podnikatelských subjektů do zahraničí apod.

Podle analýzy zpracované Ministerstvem průmyslu a obchodu ukládal v roce 2023 stát podnikatelům ve 178 právních předpisech plnění 1 830 povinností. V předchozím roce 2022 měli podnikatelé státem uloženo 1 789 povinností ze 167 předpisů. Je tedy zřejmé, že přes neustálé ujišťování vládních činitelů o snižování byrokratické zátěže v podnikání dochází ve skutečnosti k pravému opaku – počet předpisů i povinností podnikajících subjektů vzrůstá a vzrostl i v roce 2024

Oběti těchto se zdravým rozumem, slušností a společenskou zodpovědností neslučitelných skutečností, není pouze národní produktivní potenciál, ale i dezorientovaní a tápající občané, podnikatelé včetně nás, kteří působíme v profesích ekonomů, účetních, daňářů atp. Podle oficiálních zdravotnických statistik téměř jeden milion lidí denně vyrovnává tlak nároků pracovního a společenského prostředí užíváním antidepresiv.

Organizační psychologie přitom považuje pracovní stres za příčinu rozšiřujícího se syndromu vyhoření, doprovázeného únavou, apatií, ztrátou motivace, impulzivností i agresivitou. K negativním stresorům, které není možné vlastními silami překonat, patří nadměrná byrokratická zátěž a neustálé změny, kterým v podnikatelském prostředí i v naší profesi musíme v čím dál větší míře a intenzitě čelit.

Následující doprovodný text k semináři obsahuje informace o přijatých či předpokládaných změnách zákonů a nařízení v letech 2025 a 2026 včetně informací o změnách mimo oblast daní a účetnictví. Dále upozorňuje na výskyt možných chyb při jejich praktickém uplatňování.

Připomíná také právní úpravy, které vstoupily v platnost již v roce 2024. Důvodem pro zachování jejich textů je nepřehlednost současné legislativní situace související s nástupem nové vlády, která připravuje zrušení některých dříve přijatých zákonných opatření a obnovu jejich původního znění.

Úprava sazby daně z příjmů fyzických osob (DPFO) a parametrické úpravy související se změnou stanovené průměrné a minimální mzdy

I v této pasáži ponechávám text předcházejících právních úprav.

- **Úprava daňových sazeb do 31. 12. 2023:**

ZDP stanovil v § 16 pro poplatníky DPFO dvě sazby daně – první sazbu daně v hodnotě 15% a druhou sazbu daně ve výši 23%. Daňová sazba 15% se do 31. 12. 2023 vztahovala na všechny poplatníky DPFO, kteří měli **roční základ DPFO nižší než 48násobek průměrné mzdy** (v roce 2023 to bylo 1 935 552 Kč). Pokud poplatník DPFO tento limit přesáhl, pak se základ daně vyšší než 48násobek stanovené průměrné mzdy zdanil 23%ní sazbou.

Příklad: poplatníkův základ DPFO za rok 2023, složený z dílčích základů jeho příjmů ze závislé činnosti, samostatné činnosti, příjmů z kapitálového majetku a ostatních příjmů a z pronájmu, činil 3 200 000 Kč. Základ daně do výše 1 935 552 Kč se zdanil 15%ní sazbou, zbylých 1 264 448 pak sazbou 23%. Částka 1 935 552 byla *současně i stropem pro odvod sociálního pojištění*.

Výsledná daň se určila ze základu daně, tj. součtu všech dílčích základů daně podle §§ 6 až 10 ZDP, tedy z tzv. aktivních příjmů, ze závislé činnosti a samostatné činnosti, i příjmů pasívních z kapitálového majetku, nájmu a ostatních příjmů, snížených o nezdanitelné části daně a odčitatelné položky.

- **Změna od 1. 1. 2024:**

K zásadní změně uplatňování sazby daně došlo od 1. 1. 2024, kdy se hranice pro uplatnění 23%ní sazby snížila - ze 48násobku na 36 násobek průměrné mzdy: $43\,967 \times 36 = 1\,582\,812$ Kč, takže okruh vysokopříjmových poplatníků se touto úpravou rozšířil. *Rozsah příjmů započítávaných do tohoto limitu se nezměnil a nadále zahrnul dílčí základy daně podle §§ 6 – 10 ZDP, tedy součet příjmů ze závislé činnosti a samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatní příjmy.*

Příklad: základ daně poplatníka DPFO ze závislé činnosti, samostatné činnosti a pronájmu činil v roce 2024 Kč 2 900 000: základ daně do výše 1 582 812 se zdanil 15%ní sazbou, zbytek 1 317 188 Kč sazbou 23 %.

Stropem pro odvod sociálního pojištění ale zůstal 48násobek průměrné mzdy, tedy příjem ve výši 2 110 416 Kč.

- ***Změna od 1. 1. 2025:***

Průměrná mzda je pro rok 2025 stanovena ve výši 46 557 Kč a proto dochází i ke změně limitu pro uplatnění 23%ní sazby: $36 \times 46\,557 = 1\,676\,052$ Kč, 23%ní sazbu daně se uplatní u poplatníků, jejichž příjmy převyšují tuto hranici, což např. představuje měsíční mzdu 139 671 Kč.

Nadále však platí strop pro odvod sociálního pojištění odvozený od 48 násobku průměrné mzdy v hodnotě 2 234 736 Kč.

Pokud zůstává rozdíl mezi stropem pro odvody sociálního pojištění a hranicí pro uplatnění 23%ní sazby daně z příjmů, dochází k daňové degresi: poplatníci s příjmy mezi 36 násobkem a 48 násobkem průměrné mzdy mají vyšší efektivní zdanění než poplatníci s příjmy nad 48násobek průměrné mzdy.

- ***Změna od 1. 1. 2026: Průměrná mzda v roce 2026 je 48 967 Kč.***

Protože výše průměrné mzdy je v roce 2026 stanovena v hodnotě 48 967 Kč, progresivní 23%ní sazba daně z příjmů fyzických osob se uplatní pro část základu daně přesahujícího v ročním zdaňovacím období 36 násobek stanovené průměrné mzdy ($36 \times 48\,967$), tedy 1 762 812 Kč ročně – meziroční zvýšení oproti roku 2025 činí 86 760 Kč.

Při výpočtu záloh z měsíčního příjmu se 23%ní sazba uplatní z měsíčního příjmu nad 146 901 Kč – meziroční zvýšení 7 230 Kč.

Zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob od 1. 1. 2024 a záměr jejího opětovného snížení na původní sazbu

Sazba daně z příjmů z právnických osob ve výši 19% se zvýšila na 21%. Změna se zdůvodňuje srovnáním úrovně sazby této daně s obdobnou úpravou v ostatních státech EU, nyní se řadíme mezi státy s nízkou sazbou DPPO.

Stalo se pravidlem, že argument o situaci v ostatních státech se zpravidla používá v případech navyšování např. daní nebo zdražování. Pokud je však situace opačná, např. ceny potravin, elektřiny, plynu, míra inflace atd., jsou v jiných státech nižší, k posunům cen nedochází a převažuje panství mediální mlčenlivosti.

V programovém prohlášení nově nastupující vlády je obsažen záměr vrátit sazbu daně z příjmů právnických osob opět na úroveň 19%.

Parametrické změny v roce 2026

- **Změní se výše maximálního vyměřovacího základu pro odvod sociálního pojištění u zaměstnanců a OSVČ** na 2 350 416 Kč (zvýšení o 115 680 Kč).
- **Rozhodný příjem pro tzv. zaměstnání malého rozsahu** zůstává na výši 4 500 Kč
- **Rozhodný příjem pro zaměstnance činné na základě dohod o provedení práce** ze kterého nebudou odváděny pojistné odvody se zvýší z 11 500 Kč na 12 000 Kč – meziročně o 500 Kč.
- **Roční částka pro osvobození nepeněžitých benefitů** poskytovaných zaměstnavatelem zaměstnancům se zvýší na 24 483 Kč – meziroční navýšení o 1 205 Kč.
- **Roční částka pro osvobození samostatných zdravotnických benefitů** činí 48 967 Kč, tedy meziročně se zvýšila o 2 410 Kč.

Minimální zálohy OSVČ s hlavní činností:

- **zdravotní pojištění** – 13,5% z 50% průměrné mzdy – v roce 2026 bude činit minimální záloha na zdravotní pojištění 3 306 Kč měsíčně
- **sociální pojištění** – 29,2 % ze 40% průměrné mzdy – v roce 2026 zaplatí OSVČ s hlavní činností minimální zálohu 5 720 Kč měsíčně.

Pojistné odvody osob samostatně výdělečně činných přehledně od 2024

Úprava do 31. 12. 2023:

1. Plošný vyměřovací základ stanovený osobám samostatně výdělečně činným pro odvody sociálního a zdravotního pojištění **je odvozený od jejich příjmů a činil 50% rozdílu mezi dosaženými příjmy a výdaji** v daném zdaňovacím období. Sazba sociálního pojištění z takto určeného vyměřovacího základu činí 29,2% a sazba zdravotního pojištění je stanovena na 13,5%. Tyto sazby určují výši ročních odvodů těchto pojistných plnění.

2. Minimální pojistné: Pro odvody sociálního a zdravotního pojištění OSVČ stanoví zákon minimální pojistné, které musí OSVČ platit bez ohledu na výši dosaženého zisku.

Minimální vyměřovací základ pro odvod sociálního pojištění byl v roce 2023 pro OSVČ s hlavní činností stanoven ve výši 25% z průměrné mzdy, u zdravotního pojištění to bylo 50% ze stanovené průměrné mzdy.

Minimální měsíční záloha v roce 2023 u sociálního pojištění pro OSVČ s hlavní činností tak činila 2 944 Kč a u zdravotního pojištění 2 722 Kč.

Minimální měsíční záloha sociálního pojištění u OSVČ vedlejších činila 10% z průměrné mzdy = 1 178 Kč.

Změna od 1. 1. 2024:

- 1. Plošný vyměřovací základ*** stanovený osobám samostatně výdělečně činným pro odvody sociálního a zdravotního pojištění, který je odvozený od jejich příjmů, **se zvýšil a od roku 2024 činí 55% z rozdílu mezi dosaženými příjmy a výdaji** v daném zdaňovacím období.
- 2. Minimální pojistné:*** Podle nové úpravy je od 1. 1. 2024 minimální vyměřovací základ pro odvod sociálního pojištění OSVČ s hlavní činností 30% z průměrné mzdy a sociálního pojištění pro OSVČ s vedlejší činností 11%. Minimální vyměřovací základ odvodu sociálního pojištění se měl do roku 2026 zvyšovat o 5 %, 2024 – 30% z průměrné mzdy (PM), 2025 – 35% z PM, 2026 – 40% PM.

Minimální záloha na sociální pojištění pro OSVČ hlavní tak v roce 2024 činila 3 852 Kč., na zdravotní pojištění 2 968 Kč.

Vedlejší OSVČ podle nové úpravy od roku 2024 při zvýšení vyměřovacího základu na 11% průměrné mzdy platily minimální zálohu na sociální pojištění ve výši 1 415 Kč,

K důchodovému pojištění se registrovaly pouze OSVČ, které měly z vedlejší samostatné výdělečné činnosti příjem alespoň ve výši rozhodné částky, která se určí jako 2,4násobek průměrné mzdy, v roce 2023 to bylo 96 777 Kč, v roce 2024 to bylo 105 521 Kč – průměrná mzda 43 967 x 2,4 = 105 521 Kč

Výjimka pro začínající podnikatele:

Zvýšení odvodů se nedotkne – ***a platí to dosud*** - podnikatelů nově zahajujících hlavní podnikatelskou činnost, kteří v uplynulých 20 kalendářních letech samostatnou výdělečnou činnost nevykonávali. Měsíční vyměřovací základ pro minimální odvody sociálního pojištění se u nich nezmění a zůstane na 25% průměrné mzdy platné v daném kalendářním roce a v této výši setrvá i další 2 roky následující od zahájení podnikání.

Změna způsobu placení záloh na sociální pojištění OSVČ:

U zdravotního pojištění platí, že OSVČ, které mají povinnost dodržet minimální vyměřovací základ a v předchozím roce hradily nižší částku, než je nově stanovené minimum, musí s ohledem na novou výši minimální zálohy v následujícím zdaňovacím období změnit výši záloh na zdravotní pojištění už za leden se splatností 8. února.

Podle dřívější úpravy platilo, že novou výši minimální zálohy platili pouze ti, kteří začali v příslušném roce podnikat a ostatní OSVČ měnili výši záloh až při podání přehledu o příjmech a výdajích za předchozí zdaňovací období.

Od roku 2024 se tento režim placení minimálních záloh změnil - i pro zálohy placené OSVČ na sociální pojištění bude platit stejná úprava jako u zdravotního pojištění. Jestliže minimální měsíční vyměřovací základ platný v daném zdaňovacím období byl nižší než vyměřovací základ v dalším následujícím roce, bude OSVČ již od ledna – stejně jako u zdravotního pojištění – platit minimální zálohy podle nového vyměřovacího základu.

Další změna u placení záloh sociálního pojištění: Předchozí úprava umožňovala, aby v měsíci podání přehledu OSVČ zaplatila za tento měsíc zálohu z dosavadní nebo již nové výše vyměřovacího základu. Podle nové úpravy bude vyměřovací základ stanovený v přehledu platit až od kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, v němž byl nebo měl být přehled podán.

Odvody OSVČ od 1. 1. 2025

Ze stanovené výše průměrné mzdy pro rok 2025 ve výši 46 557 Kč vyplývá, že ***minimální vyměřovací základ pro výpočet minimální zálohy na důchodové pojištění*** bude 35% z 46 557 = 16 295 Kč a ***minimální záloha ve výši 29,2% z této částky potom činí 4 759 Kč***. Rozdíl mezi letošní výší minimální zálohy a její výší v roce 2024 je 907 Kč.

Rozhodná částka u OSVČ s vedlejší činností: ovlivňuje skutečnost, zda OSVČ se účastní nebo neúčastní sociálního pojištění. Pokud příjem OSVČ z vedlejší činnosti po odpočtu výdajů dosáhne výše stanovené rozhodné částky, vzniká povinná účast na důchodovém pojištění. ***Rozhodná částka je v roce 2025 stanovena ve výši 111 745 Kč.***

Minimální záloha OSVČ na zdravotní pojištění v roce 2025: 50% ze 46 557 Kč = 23 279 , minimální měsíční záloha 13,5% z 23 279 = ***3 143 Kč.***

Minimální měsíční záloha na zdravotní pojištění pro osoby bez zdanitelných příjmů se stanoví ve výši 13,5% z platné výše minimální mzdy pro daný rok, 13,5% z 20 800 Kč = 2 808 Kč.

Zvýšení nemocenského pojištění u OSVČ

Od 1. 1. 2024 se zvýšilo nemocenské pojištění i u OSVČ. Do 31. 12. 2023 se z vyměřovacího základu pro pojistné na nemocenského pojištění (měsíční vyměřovací základ určený OSVČ) odvádělo 2,1%, od 1. 1. 2024 se odvádí 2,7 %. Účast na nemocenském pojištění je pro OSVČ dobrovolná, přesto je užitečné vědět, že ***účast na nemocenském pojištění je nezbytnou podmínkou pro obdržení peněžité pomoci v mateřství***, pro OSVČ alespoň 180 dnů v období jednoho roku před nástupem na mateřskou dovolenou a minimálně 270 dnů v posledních dvou letech.

Minimální vyměřovací základ OSVČ u nemocenského pojištění pro rok 2024 činil 8 000 Kč a minimální měsíční záloha na nemocenské pojištění 216 Kč. Nemocenské pojištění ale zůstává pro OSVČ nadále dobrovolné.

Od 1. 1. 2025 platí nová výše měsíční minimální zálohy 243 Kč.

Minimální mzda vzroste v roce 2026 na hodnotu 22 400 Kč.

Stanovení její výše již není výsledkem jednání v Tripartitě, nýbrž je odvozena ročně valorizovaným procentem z výše průměrné mzdy stanovené pro daný kalendářní rok – 44,5% v roce 2026. V roce 2029 má valorizované procento z hodnoty průměrné mzdy činit 49%.

Podle analýzy OECD vykazuje nejvyšší hodnotu minimální mzdy na světě Německo, po přepočtu na paritu kupní síly tam činí její hodnota 17,5 USD na hodinu, Česká republika je na 55. místě světového žebříčku s hodnotou 7,60 USD na hodinu.

- V souvislosti s nárůstem minimální mzdy **se v roce 2026 zvýší minimální vyměřovací základ pro odvod zdravotního pojištění u osob bez zdanitelných příjmů (OBZP)**. Jestliže tato záloha činí 13,5% ze stanovené minimální mzdy, pak v roce 2026 budou tyto osoby platit minimální zálohu na zdravotní pojištění ve výši 3 024 Kč oproti 2 808 Kč v roce 2025.

Další souvislosti a dopady zvýšení minimální mzdy:

- Zákon o dani z příjmů osvobozuje **pravidelně vyplácené důchody do hodnoty 36 násobku minimální mzdy**, v roce 2026 to budou roční důchody vyšší než 806 400 Kč, letos byly osvobozené do výše 748 000 Kč.

- Zvýšení minimální mzdy ovlivní příjmovou hranici potřebnou **k přiznání nároku na daňový bonus**, který je podmíněn dosažením ročního příjmu poplatníka ve výši šestinásobku minimální mzdy – v roce 2026 bude pro vznik nároku platit limit ve výši 134 400 Kč.

- ***Očekávatelná změna výše minimálních pojistných záloh***

Program nově vznikající vlády slibuje, že zvyšování minimálního vyměřovacího základu OSVČ pro stanovení minimálních záloh sociálního pojištění z 35% na 40% průměrné mzdy, bude s platností od roku 2026 zastaveno a minimální záloha, kterou platí OSVČ s hlavní činností na sociální pojištění by se proto snížila z 5 720 Kč na 5 005 Kč. tedy o 715 korun.

Protože tato změna nebude pravděpodobně vyhlášena ve Sbírce zákonů do konce roku 2025 a příslušný změnový legislativní proces bude zřejmě dokončen v roce 2026, její účinnost bude mít retroaktivní platnost a novela zákona pak bude obsahovat ustanovení o zpětném započtení přeplatků nebo jejich vrácení. Od počátku roku 2026 tedy budeme minimální zálohy platit způsobem, který bude posléze změněn a úřad nám peníze vrátí. Ostatně nebude to poprvé.

I v tomto případě by bylo vhodné uplatnit konkrétní osobní odpovědnost za vznik vícenákladů státu i podnikatelů zaviněných zjevně nekorektním postupem při přípravě a schvalování zákonů.

Zvýšení paušální daně

Změna minimálního vyměřovacího základu u sociálního pojištění se projeví i v úpravě prvního pásma paušální daně. Podle současné úpravy budou OSVČ v prvním pásmu v roce 2026 platit 9 984 měsíčně. Pokud by došlo ke snížení vyměřovacího základu sociálního pojištění na 35% průměrné mzdy, její měsíční výše by klesla na 9 162 Kč, měsíčně o 822 Kč a ročně pak o 9 864 Kč.

Podle údajů Generálního finančního ředitelství režim paušální daně v roce 2025 využívá 133 544 poplatníků v následující struktuře:

- v 1. pásmu 128 323 OSVČ
- v 2. pásmu 4 606 OSVČ
- v 3. Pásmu 615 OSVČ

a podle údajů České správy sociálního zabezpečení bylo ke konci roku 2023 v ČR registrováno 1 155 000 osob samostatně výdělečně činných

Režim paušální daně u poplatníků s příjmy do 1 milionu Kč je výhodný zejména pro OSVČ jejichž činnost spadá do 40%ního výdajového paušálu a kteří neuplatňují slevy na dani a daňové zvýhodnění. Výhodu paušální daň nepřináší OSVČ s výdajovým paušálem 80%.

Nadále platí, že OSVČ se může k režimu paušální daně přihlásit do 10. ledna každého kalendářního roku.. V případě, že poplatník je registrován v prvním pásmu paušálního režimu již letos a podmínky prvního pásma bude splňovat i v roce 2026, oznámení o vstupu do režimu paušální daně podávat nemusí, pokud ovšem letos spadá do prvního pásma a v roce 2026 bude spadat do pásma vyššího, je povinen podat oznámení o změně daňového pásma.

Platba ve druhém a třetím pásmu paušální daně se nemění a činí měsíčně ve druhém pásmu 16 746, ve třetím pásmu 27 139 Kč. Je tomu tak proto, že výše plateb ve druhém a třetím pásmu nezávisí na minimálních odvodech OSVČ a částky jsou přímo stanoveny v zákonech:

- v § 14 odst. 3 zákona 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení,
- v § 3a zákona 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění,
- v § 38lk zákona 586/92 Sb., o daních z příjmů.

V důsledku způsobu stanovení výše měsíčních plateb v jednotlivých pásmech režimu paušální daně se pak platby podnikatelů s vyššími příjmy v druhém a třetím pásmu meziročně nemění a zvyšují se pouze měsíční platby v 1. pásmu.

Úprava zdravotního pojištění a změna zákona od 1. 1. 2026

OSVČ s hlavní činností musí platit zálohy na zdravotní pojištění (ZP) alespoň z minimálního vyměřovacího základu, který je odvozen z 50% stanovené průměrné mzdy, což se vztahuje jak na celkové pojistné za daný kalendářní rok, tak i na placení měsíčních pojistných záloh.

Minimální záloha OSVČ na zdravotní pojištění v roce 2026 je 3 306 Kč měsíčně (50% z 48 967 = 24 484; 13,5% = 3 306 Kč). Při vyšším vyměřovacím základu zjištěném při podání přehledu platí OSVČ zálohy ve výši odvozené z vyššího vyměřovacího základu.

Minimální vyměřovací základ se nevztahuje na OSVČ

- která kromě výkonu samostatné výdělečné činnosti je současně zaměstnancem a z tohoto zaměstnání odvádí pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu stanoveného pro zaměstnance,

- za kterou je plátcem pojistného stát, např. poživatelé starobního důchodu, studenti, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené atd.,
- OSVČ s těžkým tělesným nebo mentálním postižením, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZT
- TP,
- která dosáhla věkovou hranici potřebnou pro vznik nároku na starobní důchod, avšak nesplňuje další podmínky pro jeho přiznání,
- která celodenně osobně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku,

v případě, že tyto skutečnosti trvají po celé rozhodné období, tedy celý kalendářní měsíc, za který se pojistné platí.

Pro tyto OSVČ platí, že jejich vyměřovacím základem je jejich skutečný příjem snížený o výdaje na jeho dosažení, zajištění a udržení, což může být méně, než je stanovené minimum.

Výše uvedené skupiny na které se nevztahuje minimální vyměřovací základ však nemají stejná pravidla pro placení pojistných záloh.

OSVČ, které jsou zaměstnanci a podnikání pro ně není hlavním zdrojem příjmů, zálohy na zdravotní pojištění v současnosti nemusí vůbec platit.

OSVČ, za které zdravotní pojištění platí stát, (studenti, důchodci, maminky na mateřské dovolené, atd.) nemusí platit zálohy pouze v prvním kalendářním roce výkonu samostatné činnosti, pojistné uhradí až po podání přehledu za uplynulý kalendářní rok a zálohy následně platí na základě podaného přehledu OSVČ.

Zákon v případě, že výše záloh neodpovídá aktuálně dosahovaným příjmům, umožňuje snížení výše záloh.

Novela zákona o veřejném zdravotním pojištění stanoví, že:

s účinností od 1. 1. 2026 rozdíl v placení záloh na zdravotní pojištění odstraní. Zálohy na pojistné nebudou hradit OSVČ, za které je plátcem pojistného stát a pojistné nebudou platit ani další OSVČ, na které se nevztahuje stanovený minimální vyměřovací základ úhrad zdravotního pojištění.

Pokud však tyto OSVČ pojistné zálohy budou zálohy nadále platit, např. v důsledku očekávání vysokého vyměřovacího základu, zákon jejich dobrovolně placení umožní.

OSVČ, za které v současné době platí pojistné stát a další skupiny, na které se nevztahuje minimální vyměřovací základ, *zaplatí povinnou zálohu naposledy za měsíc prosinec 2025 do 8. ledna 2026* a nadále nebudou muset zálohu platit.

• ***Přehledy OSVČ pro zdravotní pojišťovnu musí být od roku 2026 podávány pouze elektronicky.*** Elektronická forma podání se bude vztahovat na všechny OSVČ včetně těch, které nemají zřízenou datovou schránku ze zákona.

Lhůty pro podání přehledů zdravotním pojišťovnám v roce OSVČ v roce 2026 se odvíjí od data podání daňového přiznání – předkládá se do 1 měsíce ode dne, kdy měla povinnost podat daňové přiznání.

- OSVČ bez povinnosti podat daňové přiznání – do 8. dubna 2026
- OSVČ podávající daňové přiznání samostatně – do 4. května 2026
- OSVČ, které do 4. 5. 2026 podaly daňové přiznání elektronicky do 4. 6. 2026,
- OSVČ, kterým za rok 2025 daňové přiznání podává daňový poradce do 3. 8. 2026.

Stejně lhůty platí i pro podání přehledů České správě sociálního zabezpečení.

- ***Příjmy ze zaměstnání a samostatné činnosti u pečující osoby-změna***

Od 1.1. 2026 se pro osoby, které celodenně osobně a řádně pečují o jedno dítě do 7 let nebo nejméně o dvě děti do věku 15 let za které pojistné platí stát, ruší současná podmínka, že státními pojištěnci budou pouze v případě, pokud nebudou mít žádné příjmy ze zaměstnání nebo podnikání.

Od nového roku bude platit, že budou mít stejné postavení, jaké mají pojištěnci, za které pojistné platí stát a kteří přitom nejsou omezení existencí příjmů ze zaměstnání či podnikání.

- ***Omezení placení pojistného státem při péči o starší děti***

Novela zákona o zdravotním pojištění *mění podmínky pro kategorii pečujících rodičů*. Podle dosavadní úpravy je za osobu řádně a celodenně pečující o jedno dítě do 7 let nebo 2 děti do 15 let, pokud nemá příjmy ze zaměstnání, plátcem zdravotního pojištění stát.

Počínaje rokem 2026 se z § 7 odst. 1 písm. k) vypouští placení pojistného státem za rodiče pečující nejméně o dvě děti do 15 let věku a věková hranice dětí, o které osobně pečuje jeden z rodičů, se zákonem upravuje na 7 let.

Změna podle důvodové zprávy zohledňuje skutečnost, že 15 let je vysokou věkovou hranicí, protože dítě chodí do školy a nevyžaduje péči rodičů v takovém rozsahu jako dítě do 7 let.

- ***Nesmělá poznámka:*** Možná, že se důvodová zpráva a její autoři mýlí, pokud soudí, že dítě navštěvující základní školu vyžaduje menší péči rodičů. Neblahým důsledkem jejich omylu může být i nadále klesající porodnost a pokračování alarmujících zpráv o vážných psychických problémech dětí na základních školách, kterým by státem podporovaní řádně pečující rodiče určitě byli i do věku 15 let významnou oporou.

K jakým změnám dojde v roce 2026 v úpravě dohod o provedení práce

- ***Změna limitu pro odvod pojistného:***

novou rozhodnou částkou pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění odvodíme z 25% průměrné mzdy po zaokrouhlení na pětisetkoruny směrem dolů. Jestliže hodnota průměrné mzdy je pro rok 2026 stanovena na 48 967 Kč, vypočteme tuto rozhodnou částku ve výši 12 000 Kč. U dohod o

provedení práce (DPP) to znamená, že odměny do měsíčního limitu 11 999 Kč nebudou podléhat odvodům sociálního ani zdravotního pojištění.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhlásilo ve Sbírce zákonů, že rozhodná částka pro vznik účasti zaměstnanců činných na základě dohody o provedení práce na nemocenském pojištění činí od 1. 1. 2026 nově 12 000 Kč. Stejný limit platí i pro případné uplatnění srážkové daně z odměny za práci na DPP. Znamená to, že příjmy „dohodářů“ do částky 12 000 Kč jsou samostatným základem daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pro zdanění srážkovou daní, pokud zaměstnanec u zaměstnavatele nepodepsal prohlášení k dani. Ke zrušení srážkové daně uplatňované u dohod u provedení práce by mělo dojít až od roku 2027.

- ***Zasílání výkazu o dohodách o provedení práce bude od 31. 12. 2026 zrušeno***

Od 1. 7. 2024 zasílali zaměstnavatelé orgánům ČSSZ výkaz o dohodách provedení práce, ve kterém oznamovali výši všech příjmů zaměstnanců pracujících na základě DPP, oznamovali datum jejich nástupu nebo skončení jejich zaměstnání na DPP apod. V souvislosti se zrušením § 9a zákona 589/92 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení bude možné výkaz DPP podávat naposledy za období 12/2025. Případné opravy týkající se období před 1. 1. 2026 však bude možné prostřednictvím tohoto tiskopisu provádět.

- ***Přihlašování a odhlašování zaměstnanců na DPP***

Nástup zaměstnanců, kteří k výkonu práce na základě dohody o provedení práce nastoupí v období od 1. 1. 2026 do 31. 3. 2026, nebude muset být oznamován s tím, že budou dodatečně dohlášeni po 31. 3. 2026 po spuštění nového registru zaměstnanců a zaměstnavatelů podle zákona o JMZH. Pokud je zaměstnavatel bude chtít přihlásit již v I. Q. 2026, může využít pouze formulář hlášení Oznámení o nástupu do zaměstnání/oznámení o skončení zaměstnání.

- ***Změny limitů počtu hodin pro práci v ovocnářství a při sklizni zeleniny***

Pokud bude dohoda o provedení práce sjednána výlučně k výkonu práce od 1. dubna do 30. listopadu kalendářního roku pouze na sklizeň, péči o porost včetně odstraňování nadbytečných částí rostlin, posklizňovou úpravu, třídění, skladování, balení a přepravu stanovených druhů ovoce a zeleniny, a nedojde-li na základě této dohody k výkonu i jiného druhu práce, může rozsah práce v tomto období činit nejvýše 1 280 hodin.

Na takové dohody při splnění uvedených podmínek uplatní zaměstnavatel prostřednictvím JMZH slevu na pojistném zaměstnance v ovocnářství a pěstování zeleniny, která bude za kalendářní měsíc činit 7,1% z vyměřovacího základu zaměstnance.

Opomíjené zákonné povinnosti spojené s prací na dohody o výkonu práce mimo pracovní poměr

Nové povinnosti zaměstnavatelům a nová práva zaměstnancům pracujícím na dohody mimo pracovní poměr přinesla již dříve implementace směrnice EU:

- ***Nová povinnost zaměstnavatelů – písemný rozvrh pracovní doby***

Zaměstnanci vykonávající práci na základě dohod mimo pracovní poměr, musí být nejpozději 3 dny před začátkem směny nebo období, na které je pracovní doba rozvržena, zaměstnavatelem písemně seznámeni s rozvrhem pracovní doby nebo s jeho změnou.

- ***Informační povinnost zaměstnavatele***

Ve lhůtě 7 dní od faktického zahájení výkonu práce na základě dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti (DPC), musí podle nového § 77a zákoníku práce zaměstnavatel zaměstnance písemně informovat o taxativně vymezených skutečnostech: bližší popis sjednané práce a místa výkonu práce, předpokládaný rozsah pracovní doby za den či týden, rozsah nepřetržitého denního odpočinku a nepřetržitého odpočinku v týdnu, informace o poskytování přestávky v práci na jídlo a oddech nebo přiměřené doby, o kolektivních smlouvách, které upravují pracovní podmínky zaměstnance a označení smluvních stran těchto kolektivních smluv. Ve stejném rozsahu byla dále zavedena zvláštní informační povinnost zaměstnavatele vůči zaměstnancům vyslaným k výkonu práce do zahraničí.

- ***Oblast odměňování a pracovní doby***

V § 138 Zákoníku práce byla doplněna věta, že pro poskytování odměny z DPP nebo dohody o pracovní činnosti se použijí ustanovení o kompenzacích za výkon práce ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém pracovním prostředí a v sobotu a v neděli podle § 118 a dalších ustanovení zákoníku práce. Příplatky se poskytují obdobně jako u mzdy.

Podle nové úpravy zaměstnavatel v případě zaměstnávání na dohody mimo pracovní poměr nadále nevystačí s jednoduchou evidencí odpracované doby, nýbrž pracovní dobu zaměstnanců vykonávajících práci na DPP nebo DPC musí evidovat stejným způsobem jako u stálých zaměstnanců.

- ***Překážky v práci***

U dohody o provedení práce bylo nově stanoveno, že do limitu 300 hodin ročně, které může zaměstnanec maximálně pro téhož zaměstnavatele v kalendářním roce v rámci jedné dohody odpracovat, se nezapočítávají tzv. náhradní doby podle § 348 odst. 1 zákoníku práce a započítává se tedy pouze fakticky odpracovaná doba. Doba zameškaná v důsledku překážek na straně zaměstnavatele nebo zaměstnance, čerpání dovolené, náhradního volna za svátek či placený svátek se tedy do stanoveného ročního limitu nezahrnuje.

Náhrada odměny za jiné důležité překážky v práci podle § 199 zákoníku práce jim však nepřísluší. Jde např. o svatbu, pohřeb, ošetření u lékaře nebo darování krve.

- ***Srážky z odměny z dohod mimo pracovní poměr***

Exekuční a insolvenční srážky z dohod konaných mimo pracovní poměr se budou provádět nadále, upřesňuje se znění § 145 až 147 zákoníku práce o provádění srážky bez souhlasu zaměstnance.

- ***Práce na dálku***

Stejně jako o pracovního poměru musí být sepsána dohoda o práci na dálku. Odlišností od pracovního poměru je výjimka, která stanoví, že náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s prací na dohodu na dálku zaměstnanci nepřísluší, pokud si jejich náhradu v dohodě o práci na dálku se zaměstnavatelem nesjednal.

- ***Práva zaměstnance***

Zaměstnanec, který u zaměstnavatele pracuje na DPP nebo DPČ v souhrnu po dobu delší než 180 dní v období posledních předchozích 12 měsíců, je oprávněn zaměstnavatele požádat o zaměstnání v pracovním poměru. V tomto případě nejde o odpracování 180 hodin, ale o trvání dohody. Zaměstnavatel má povinnost na tuto zaměstnancovu žádost odpovědět, žádost ale není nároková.

Pokud se zaměstnanec domnívá, že mu byla dána výpověď z pracovního poměru z důvodu, že se domáhal svých práv (nárok na dovolenou, příplatky, čerpání překážek v práci apod.), může do 1 měsíce po doručení výpovědi svého zaměstnavatele písemně požádat o sdělení důvodů výpovědi. Zaměstnavateli je nově zákonem stanovená povinnost bez zbytečného odkladu písemně tyto důvody sdělit, což zaměstnanec může případně využít při soudním projednávání postupu zaměstnavatele.

- ***U dohod o provedení práce a pracovní činnosti je od roku 2024 nárok na dovolenou zakotven v zákoně***

Dohodářům vznikne v kalendářním roce nárok na dovolenou splněním 2 podmínek:

- zaměstnancův pracovněprávní vztah u téhož zaměstnavatele, založený dohodou o provedení práce či pracovní činnosti, trval v kalendářním roce nepřetržitě alespoň 4 týdny,
- zaměstnanec v tomto pracovněprávním vztahu v kalendářním roce odpracoval pro účely dovolené alespoň 4 násobek týdenní pracovní doby, u dohod to je 80 hodin (20hodinová týdenní pracovní doba x 4).

Obdobně jako u standardního pracovního poměru zaměstnanec může dovolenou vyčerpat nebo si ji nechat při ukončení práce na dohodu proplatit.

Zrušení srážkové daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Důsledkem zavedení Jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů bude i zrušení srážkové daně z příjmů ze závislé činnosti fyzických osob.

Má k němu dojít ve dvou fázích:

- od 1. 1. 2026 se zrušení srážkové daně ze závislé činnosti bude vztahovat pouze na daňové nerezidenty, kteří jsou členy orgánů právnických osob, působí zde jako jednatelé nebo členové představenstva. Od 1. 1. 2026 se u zdaňování jejich odměn namísto aktuální srážkové daně ve výši 15% bude

uplatňovat zálohová daň ve výši 15% a 23%. Pokud výše jejich odměn za zdaňovací období překročí 36 násobek průměrné mzdy, v roce 2026 to bude částka 1 762 812 Kč, budou mít povinnost podat za toto zdaňovací daňové přiznání. Jestliže se tyto příjmy daňových nerezidentů dosud zdaňovaly srážkovou daní se sazbou 15%, budou nově podléhat progresivnímu zdanění a vyšší příjmy zdaní daňovou sazbou 23%

- od 1. 1. 2027 se srážková daň u příjmů fyzických osob ze závislé činnosti zruší úplně. Z příjmů z dohod o provedení práce a zaměstnání malého rozsahu se budou měsíčně odvádět zálohy na daň s tím, že fyzické osoby s těmito příjmy nebudou mít povinnost podávat daňové přiznání. Drobné přivýdělký do výše stanovených limitů u dohod o provedení práce nebudou komplikovat ani možnost využívání paušální daně u OSVČ.

Srážková daň se vybírá přímo při výplatě určitého příjmu a plátce daně (zaměstnavatel), částku daně srazí, odvede jí státu, příjemce takto zdaněné odměny obdrží již zdaněný příjem, který nemusí uvádět v daňovém přiznání.

Zrušení srážkové daně se zejména projeví při zdaňování odměn:

- brigádníků a studentů pracujících na dohody o provedení práce,
- odměny za výkon funkce členů dozorčích rad a předsedů společenství vlastníků jednotek,
- důchodců s přivýdělkem,
- zaměstnanců pracujících na více pracovních úvazků.

Novela zákona o účetnictví – rušení povinného auditu a nová kategorizace účetních jednotek

Novela zákona o účetnictví vyšla ve Sbírce zákonů 2. září 2025 jako zákon č. 316/2025 Sb. Z jejího obsahu bychom měli určitě zaznamenat:

- **Změna kategorie účetních jednotek**

U kritérií obratu a celkových aktiv došlo ke zvýšení stávajícího limitu o 20%, kritérium počtu zaměstnanců se v jednotlivých kategoriích nezměnilo.

Jednotlivé kategorie účetních jednotek mají po účinnosti novely tyto limity:

- ***Mikro účetní jednotka:***

hodnota aktiv do 11 000 000 Kč, obrat do 22 000 000 Kč, počet zaměstnanců do 10.

- ***Malá účetní jednotka a malá skupina:***

hodnota aktiv do 120 000 000 Kč, obrat do 240 000 000 Kč, počet zaměstnanců do 50.

- ***Střední účetní jednotka a střední skupina:***

hodnota aktiv do 600 000 000 Kč, obrat do 1 200 000 000 Kč, počet zaměstnanců do 250.

- ***Velká účetní jednotka:***

K rozvahovému dni překročí alespoň 2 hodnoty platné pro střední účetní jednotku.

Podle přechodných ustanovení k účinnosti novely se zvýšené hodnoty pro posouzení kategorie účetní jednotky poprvé použijí v účetním období započatém od ledna 2024. Podle § 1e zákona 563/91 Sb., se kategorizace účetní jednotky nebo skupiny účetních jednotek změní, pokud ve dvou po sobě následujících rozvahových dnech překročí nebo přestane překračovat 2 hraniční hodnoty pro danou kategorizaci.

Postup při určení stanovení kategorie účetní jednotky v účetním období roku 2025: pro stanovení kategorie účetní jednotky za rok 2023 se bude vycházet z původních nenavýšených limitů, zatímco pro účetní období roku 2024 se při posuzování zohlední již zvýšené limity. Účetní jednotky, jejichž účetním obdobím je kalendářní rok budou tedy podle přechodných ustanovení posuzovat podle nově stanovených limitů ke konci let 2024 a 2025 a případná změna kategorie nastane od 1. ledna 2026.

- **Zrušení povinného auditu pro malé účetní jednotky**

Povinnost povinného ověření účetnictvím auditorem se od 1. 1. 2026 bude vztahovat pouze na velké a střední účetní jednotky, změna se poprvé uplatní u účetních závěrek za účetní období začínající 1. 1. 2026 a později. Prakticky: obchodní společnost, která v roce 2025 byla malou účetní jednotkou, ale plnila kritéria pro povinný audit – hodnota aktiv přesahovala 40 000 000 Kč a hodnota obratu vyšší než 80 000 000 Kč, má za rok 2025 povinnost ověření účetní závěrky auditorem. Audit nebude muset provést až za rok 2026.

Možnost dobrovolného ověření účetní závěrky auditorem však budou mít i nadále všechny účetní jednotky, na které se povinný audit ze zákona vztahovat nebude. Motivací k provádění dobrovolného auditu účetnictví může být snaha o dobrou firemní pověst.

- **Navýšení kritéria počtu zaměstnanců u zprávy o udržitelnosti**

Novela zákona o účetnictví zvýšila rozhodné kritérium počtu zaměstnanců u povinnosti sestavovat zprávu o udržitelnosti z 500 na 1 000 zaměstnanců.

Připomenutí změn v účetnictví

Možnost vést účetnictví v cizí měně

Pro firmy uskutečňující většinu svých transakcí v cizí měně se od 1. 1. 2024 zavádí možnost vést účetnictví v cizí měně – EUR, USD, GBP), v této měně vyplnit daňové přiznání a zaplatit daň.

Při výpočtu daně z příjmů se bude vycházet z hodnot ve **funkční měně**. Zákon o dani z přidané hodnoty kategorii funkční měny neobsahuje a tak pro účely daňového přiznání k DPH a kontrolního hlášení se bude cizí měna z účetnictví přepočítávat na české koruny.

V souvislosti s přechodem na funkční měnu bude nutné změnit centrální banku stanovující kurzy měn – např. Bank of England, FED, ECB.

Funkční měna je vymezena jako měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí. Pro posouzení funkčnosti měny mohou být relevantní tyto skutečnosti:

- podíl transakcí účetní jednotky v cizí měně je vyšší než 50%,
- míra, jakou daná měna ovlivňuje ceny zboží a služeb účetní jednotky,
- jde o měnu státu, jehož konkurenční prostředí a podmínky stanovené pro podnikání převážně ovlivňují ceny zboží a služeb účetní jednotky,
- míra, jakou měna ovlivňuje mzdové a další náklady, které jednotka musí vynaložit při výrobě a prodeji zboží a poskytování služeb,
- v jaké měně jsou získávány příjmy ze zahraničních provozních činností,
- v jaké měně jsou vytvářeny zdroje z finančních aktivit (např. dluhy, nástroje vlastního kapitálu).

Výběr měny v jaké účetní jednotka povede účetnictví však neumožní libovolný přechod mezi českou a jinou měnou bez ohledu na primární ekonomické prostředí účetní jednotky.

Zdůvodnění: „Pokud je tedy například funkční měnou euro a účetní jednotka se rozhodne euro používat jako měnu účetnictví, nemůže se již libovolně vrátit k opětovnému použití české měny jako měny účetnictví, ledaže by došlo ke změně měny jejího primárního ekonomického prostředí tak, že euro již nebude funkční měnou této účetní jednotky.“

Pravidla pro přechod na jinou měnu

Změnu lze uskutečnit při splnění výše uvedených podmínek pro vedení účetnictví v cizí měně:

- měnovou změnu vedení účetnictví je možné zahájit k prvnímu dni účetního období a není třeba jí nikam hlásit,
- pozdější změnu –odstoupení od účtování v cizí měně - nebude možné učinit na základě vlastního rozhodnutí účetní jednotky nýbrž pouze při změně primárního ekonomického prostředí,
- po zavedení funkční měny je třeba průběžně sledovat a vyhodnocovat plnění podmínek jejího uplatňování.

Nová možnost - zdanění budou podléhat pouze realizované kurzové operace

Úprava se vztahuje na tzv. nerealizované kurzové rozdíly, které se v současnosti musí v daňovém přiznání k DPPO dodávat. Pokud tedy firma vykáže neuhrazenou pohledávku např. v USD či EUR, pak při posílení jejich kurzu v důsledku přepočtu aktuálním kurzem vzniká kurzový zisk, který v současné době podléhá DPPO.

S ohledem na časté a významné změny kurzů cizích měn dochází zvláště v posledním období zahrnováním takových rozdílů do základu daně k ovlivňování výše daňové povinnosti.

Z tohoto důvodu soubor daňových a účetních změn v tzv. ozdravném balíčku zahrnuje i možnost nerealizované kurzové rozdíly (neuhrazené závazky a pohledávky k rozvahovému dni) při jejich účtování na výsledkových účtech nezdaňovat.

Tato úprava však není povinná a účetní jednotky jí budou moci využívat pouze po předchozím oznámení příslušnému správci daně, podanému nejpozději

do konce 3. měsíce od prvního dne zdaňovacího období, přičemž účetní jednotka nesmí být v likvidaci.

Opačná změna tohoto režimu danění (vystoupení z možnosti nezdaňovat kurzové rozdíly) bude opět dobrovolná, opět se bude příslušnému správci daně oznamovat a může k ní dojít ve lhůtě dvou následujících zdaňovacích období po podání oznámení o ukončení režimu nezdaňování kurzových rozdílů.

V souvislosti s přechodem na nezdaňování nerealizovaných kurzových rozdílů bude nezbytné zavést přesnou evidenci všech pohybů a změn dotčených pohledávek a závazků, protože při ukončení režimu nezdaňování kurzových rozdílů musí dojít k úpravě základu daně o všechny dříve neuplatněné kurzové rozdíly.

Změna definice obratu

Čistý obrat dosud určujeme a v daňovém přiznání k dani z příjmů uvádíme jako součet všech výnosových účtů, tedy všech účtů účtové třídy 6. Podle nové úpravy obsažené v tzv. ozdravném balíčku bude obrat pro účely účetnictví zahrnovat pouze výnosy z prodeje výrobků, z prodeje zboží a z poskytování služeb.

U bank, spořitelních a úvěrových družstev, pojišťoven apod., bude platit odlišná definice čistého obratu.

U účetních jednotek, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání, bude obratem nadále výše výnosů za účetní období.

Uvedená změna definice obratu ovlivní zákonnou povinnost účetní jednotky ověřit účetní závěrku auditorem..

Chystaná zásadní novela zákona o účetnictví

Měla platit od 1. 1. 2025, v současné době se jako reálný termín jejího přijetí jeví roky 2027 nebo 2028. Kromě dalších změn má obsahovat:

- ***Zrušení dělení závěrky na řádnou, mimořádnou a mezitímní, v novém vymezení by měla zůstat pouze závěrka řádná a mezitímní.*** Řádná účetní závěrka se sestavuje ke konci posledního dne účetního období. Mezitímní účetní závěrkou se rozumí účetní závěrka sestavovaná ve všech ostatních případech v průběhu účetního období, tedy k jinému než poslednímu dni účetního období. Nově se definují dva druhy mezitímní účetní závěrky, a to mezitímní účetní závěrka sestavovaná pravidelně a mezitímní účetní závěrka sestavovaná nepravidelně.
- ***Cíl účetního výkaznictví - novela definuje jako poskytnutí účetních informací vnějšímu uživateli, které budou užitečné pro jeho ekonomické rozhodování,*** na základě kterých bude možné předpovídat budoucí peněžní toky posoudit důsledky jednání osoby odpovědné za řízení účetní jednotky a tako při posuzování řádného hospodaření s veřejnými prostředky při výkonu veřejné správy v případě účetního výkaznictví účetní jednotky veřejného sektoru.
- ***Za vnějšího uživatele*** se považuje uživatel účetních informací, který se nepodílí na jejich tvorbě.

- **Finanční situací se rozumí stav aktiv, dluhů a vlastního kapitálu, finančními výkonnostními změnami jsou změny ve finanční situaci, které se projeví změnami vlastního kapitálu prostřednictvím výsledku hospodaření.**
- **Za relevantní účetní informaci** je považována informace, která je způsobilá ovlivnit rozhodování vnějšího uživatele. **Za věrohodnou informaci je považována taková, která vystihuje podstatu zobrazované skutečnosti. Skutečnost musí zobrazovat úplně, neutrálně a správně.**
- Zákon dále upravuje **včasnost účetních informací** – nesmí být zastaralá v okamžiku, kdy je uživateli k dispozici.
- **srozumitelnost účetních informací** – účetní informace je srozumitelná, pokud je uspořádaná, označená, jasná a výstižná.
- **Zpřesňuje zásadu významnosti**, je definována jako skutečnost, o které lze předpokládat, že by její nesprávné, neúplné nebo zkreslené uvedení, případně úplné opomenutí, mělo vliv na rozhodnutí vnějšího uživatele.
- Definována je rovněž **zásada konzistence** – účetní jednotky musí konzistentně používat účetní metody a používat obsahové vymezení položek účetních výkazů. Změnu může účetní jednotka provést k prvnímu dni účetního období a musí jí uvést v příloze k účetní závěrce včetně kvalitního zdůvodnění.
- Změní se **zásady oceňování**. Pro účely oceňování je třeba přesně stanovit okamžik pro uznání aktiv a dluhů, mělo by se provádět jako prvotní a následné. Prvotní oceňování se provádí k okamžiku uznání aktiv a dluhů, jakékoliv další ocenění se označuje jako následné.

Další účetní změny by měly být obsaženy v doprovodném zákonu k novému zákonu o účetnictví, jehož znění není prozatím k dispozici. Kromě jiného by se měl upravovat a zjednodušit dosavadní způsob daňového odpisování majetku a současný přístup k technickému zhodnocení.

Novela zákona o účetnictví, přestože byla předložena již na podzim v roce 2022, **nebyla dosud ve vládě projednána**. Soudí se proto, že zákon o účetnictví začne v novém znění platit nejdříve v roce 2027.

Mimořádné odpisy v letech 2024 - 20028

V období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2028 bude možno mimořádné odpisy uplatnit pouze u elektromobilů a nízkoemisních vozidel. Ostatní majetek u kterého bylo možné při splnění stanovených podmínek uplatnit zrychlené odpis bude odepisován ve standardním režimu.

Nové znění § 6 odst. 6 zákona o daních z příjmů (ZDP)

Bezplatné poskytnutí služebního vozidla zaměstnavatelem zaměstnanci pro služební i soukromé účely se považuje za nepeněžní příjem zaměstnance. Zaměstnanci se v tomto případě ke mzdě za každý i započatý měsíc takového poskytnutí vozidla přidává částka ve výši 1% vstupní ceny vozidla. Pro účely

přidanění se vstupní cenou rozumí pořizovací cena vozidla včetně jejího zvýšení o DPH. Pokud je zaměstnavatelem zaměstnanci poskytnuto vozidlo najaté či pořizované formou finančního leasingu, vychází se opět ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka včetně DPH.

Příslušná smlouva o poskytnutí vozidla zaměstnanci pro služební i soukromé účely obsahuje specifikaci vozidla, cenu vozidla včetně pravidel pro jeho soukromé využívání zaměstnancem. Minimální měsíční částka přidanění je stanovena ve výši 1 000 Kč.

Od 1. 7. 2022 do zákona vstoupila kategorie nízkoemisního vozidla, při jehož poskytnutí pro služební i soukromé účely se zaměstnanci měsíčně přidaňuje za obdobných podmínek za každý i započatý měsíc 0,5% vstupní ceny vozidla zvýšené o DPH. Definici nízkoemisního vozidla obsahuje zákon upravující podporu nízkoemisních vozidel – vozidlo kategorie M1, M2 nebo N1 nepřesahující emisní limit CO₂ ve výši 50g/km a 80% emisních limitů pro látky znečišťující ovzduší v reálném provozu.

Změna od 1. 1. 2024:

v § 6 odst. 6 ZDP se zavedla další kategorie – bezemisní vozidlo, jehož zapůjčení zaměstnanci pro služební i soukromé účely se přidaňuje pouze ve výši 0,25% vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. Za bezemisní vozidlo se pro daňové účely považuje silniční motorové vozidlo vykazující nulové emise CO₂.

Od roku 2024 budou tedy pro přidaňování ke mzdě zaměstnance při poskytnutí vozidla pro služební účely i soukromé užití existovat 3 sazby.

Omezení uznatelnosti daňových odpisů při nákupu osobních automobilů

Od 1. 1. 2024 se podle znění nového § 30e zákona o daních z příjmů, omezuje daňová uznatelnost při nákupu osobních automobilů (kategorie M1) pro podnikatelské účely na první 2 milióny Kč ze vstupní pořizovací ceny.

Příklad: Podnikatel zakoupí v únoru 2024 pro podnikatelské účely osobní automobil za 20 000 000 Kč. Automobil zařadí do 2. odpisové skupiny s tím, že ze vstupní pořizovací ceny ale daňově odepíše pouze 2 000 000 Kč, což je pouze 10% (2 000 000/20 000 000) jeho vstupní hodnoty. Automobil je zařazen do 2. odpisové skupiny, bude se odepisovat 5 let a využijí se zrychlené odpisy. Zrychlený daňový odpis z celé vstupní pořizovací ceny by v roce 2024 činil jednu pětinu z 20 000 000 Kč, tedy 4 000 000 Kč. Protože daňové odpisy bude podle nové úpravy možné uplatnit pouze ze vstupní pořizovací ceny do výše 2 000 000 Kč a automobil byl pořízen za 20 000 000 Kč, je možné u automobilu daňově odepsat pouze 10% z jeho vstupní pořizovací ceny, výše uplatnitelného redukovaného ročního daňového odpisu v roce 2024 tedy bude 400 000 Kč. Účetní odpisy z celé hodnoty vstupní pořizovací ceny automobilu se budou provádět podle firemního odpisového plánu, např. firma osobní

automobily účetně odepisuje po dobu 60 měsíců, automobil byl pořízen 15. 6. 2024, účetní odpis za 6 měsíců v roce 2024 bude uplatněn ve výši 2 000 000 Kč.

Stanovený limit současně při pořízení osobního automobilu se vstupní cenou vyšší než 2 000 000 Kč, omezuje i nárok na uplatnění odpočtu DPH

Daňové echo – nový nástroj pro zlepšení správy daní

Finanční správa čerstvě vyhlásila již třetí etapu programu Daňového echa, které má zlepšit komunikaci s daňovými poplatníky. Prostřednictvím Daňového echa (DE) chce dosáhnout zvýšení dobrovolného plnění daňových povinností a zlepšení výběru daní.

Finanční úřady projekt DE realizují tak, že pokud jejich pracovníci, na základě dostupných skutečností uváděných v daňových přiznáních nebo z jiných podkladů, zjistí nesrovnalosti v plnění daňových povinností, zasílají poplatníkům dopisy s upozorněním na konkrétní výskyt chyb s výzvou k jejich odstranění a doplacení nesprávně odvedených daní. Poplatníci tak mohou dobrovolně bez dodatečného vyměřování, daňových kontrol a stanovení sankcí své chyby napravit.

Míra úspěšnosti projektu Daňového echa je prozatím velmi vysoká. III. etapa DE se vztahuje k daňové povinnosti k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2022 a 2023 související s chybným uplatňováním odčitatelné položky v letech předcházejících předčasnému zrušení penzijního spoření. Předchozí etapy DE upozorňovaly a vyzývaly k odstranění chyb při uplatnění slevy na manželku (la).

Oznámení registrace kontaktních osob Finančně analytickému úřadu (FAÚ)

18. prosince 2024 byla ve Sbírce zákonů zpřístupněna Vyhláška č. 420/2024 Sb., o formátu a struktuře podání Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ) obsahujícího informace o kontaktní osobě.

Vyhláška novelizuje ustanovení § 22 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML zákon) a nově upravuje **pravidla pro určení a oznamování kontaktní osoby povinnými osobami a rozšiřuje okruh povinných osob**, které musí Finanční analytický úřad (FAÚ) informovat o určení kontaktní osoby.

Oznamovací povinnost měla být povinnými osobami splněna nejpozději do 3. března 2025.

Mezi povinné osoby, na které se oznamovací povinnost vůči FAÚ vztahuje, patří „**osoby oprávněné provozovat živnostenskou činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence podle živnostenského zákona.**“ K povinným osobám nepatří účetní v zaměstnaneckém poměru.

Silná hrozba - nesplnění registrační povinnosti kontaktní osoby může být potrestáno pokutou až do výše 10 000 000 Kč.

Ještě před uplynutím stanoveného termínu registrace však FAÚ oznámil, že stanovený termín registrace kontaktní osoby se prodlužuje do 10. 3. 2025.

Následně 11. 3. 2025 Finanční analytický úřad zveřejnil další zprávu: s ohledem na technické potíže v důsledku přetížení oznamovacího systému, mohou povinné osoby bezsankčně učinit oznámení kontaktní osoby FAÚ ve dnech následujících po 10. 3. 2025

Povinnosti povinných i kontaktních osob vyplývajících ze zákona AML 253/2008 (a není jich málo) jsou stručně vymezeny v níže přiloženém doprovodném textu, a ***spočívají ve sledování a oznamování podezřelých obchodních a finančních transakcí, evidenci jejich aktérů a spolupráci při jejich odhalování.***

Další hrozba nedbalcům - jejich neplnění povinnými osobami může být sankcionováno vysokou pokutou až do výše 130 000 000 Kč!

Příloha informace:

Novela zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu – AML zákon

17. 12. 2020 byl ve Sbírce zákonů publikován zákon č. 527/2008 Sb., kterým byla s účinností od 1. 1. 2021 provedena novela výše uvedeného zákona, dále novela zákona o evidenci skutečných majitelů a zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách. Novela je primárně zákonem implementačním reagujícím na Směrnici Evropského parlamentu a Rady EU z 30. května 2018- Pátou AML směrnici.

Novela mění okruh povinných osob a rovněž přesněji vymezuje dosavadní množinu povinných osob. V oblasti povinných osob provádějících účetní služby dochází k terminologické změně: dosavadní termín účetní nahrazuje termínem „osoba oprávněná provozovat živnostenskou činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence podle živnostenského zákona.“ Pokud tedy podnikatel svoji činnost uskutečňuje podle uvedeného živnostenského oprávnění, je ve vztahu k povinnostem a ostatním ustanovením AML osobou povinnou.

Účetní bude proto ve vztahu k AML zákonu povinnou osobou pouze v případě, že pracuje pro jiný subjekt jako externí účetní, podnikatel podle živnostenského oprávnění, nikoli v případech, kdy práci účetní vykonává v pracovněprávním vztahu.

Povinným osobám ukládá AML zákon celou řadu povinností v oblasti identifikace a kontroly, oznamování podezřelých obchodů.

Novela rozšiřuje a zpřesňuje údaje a informace, jejichž platnost a úplnost musí povinná osoba v době trvání obchodního vztahu zjišťovat a kontrolovat a rozšiřuje i okruh případů, jejichž kontrolu musí povinná osoba vůči klientovi zajišťovat a provádět.

§ 9 odst. 2 písm. b) AML zákona ukládá povinné osobě zjištění totožnosti skutečného majitele a přijetí opatření k ověření jeho totožnosti z důvěryhodných zdrojů. Nesmí se spoléhat pouze na jediný zdroj informací a prohlášení klienta

nelze za důvěryhodný zdroj pokládat. Podle § 9a odst. 3 AML zákona by povinná osoba v rámci zesílené kontroly a identifikace klienta měla získávat další dokumenty o skutečném majiteli, zamýšlené povaze obchodního vztahu a zdroji peněžních prostředků a jiného majetku klienta a skutečného majitele.

Zákon 253/2008 Sb., ukládá povinným osobám požadovat od klienta následující informace:

Údaje o klientovi – fyzické osobě; Údaje o fyzické osobě oprávněné jednat za klienta – právnickou osobu:

Jméno, Příjmení, Rodné číslo, Obec a stát místa narození, Státní občanství, Trvalý nebo jiný pobyt, Pohlaví, Kontaktní telefon, E-mail, Druh průkazu totožnosti, Číslo průkazu totožnosti, Datum vydání, Dobu platnosti, Stát, který průkaz totožnosti vydal, Orgán, který průkaz totožnosti vydal, Zaměstnání/profese – název pozice, Politicky exponovaná osoba ve smyslu ustanovení § 4 odst. 5 AML zákona

Údaje o klientovi – právnické osobě:

Obchodní firma nebo název, včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, Identifikační číslo, Adresa/sídlo, Skutečný majitel dle § 4 odst. 4 AML zákona, Vlastnická a řídicí struktura, Způsob zastoupení.

Společné údaje o obchodním vztahu a původu peněžních prostředků:

Účel a zamýšlená povaha obchodního vztahu, Zdroj peněžních prostředků.

Tzv. rizikově orientovaný přístup povinné osobě ukládá, aby zhodnotila míru rizikovosti konkrétního obchodu i profil konkrétního klienta s posouzením a vyhodnocením rizikových faktorů uvedených v § 21 AML zákona.

V § 15a novela AML stanoví postup v případě, že povinná osoba zjistí při provádění kontroly nesrovnalosti, např. údaj o skutečném majiteli v evidenci neodpovídá skutečnosti, a klient je do 30 dnů neodstraní, povinná osoba musí tuto zjištěnou nesrovnalost oznámit soudu.

K povinnostem povinných osob dále patří:

- zpracovat systém vnitřních zásad a písemné hodnocení rizik. Tento dokument má být základem pro plnění povinností AML
- vyhotovovat záznamy o úkonech učiněných podle zákona AML a uchovávat je v požadovaném rozsahu po stanovenou dobu,
- pravidelně minimálně jednou ročně uskutečnit školení zaměstnanců a spolupracujících osob a vytvořit o tom záznam,
- provádět identifikaci smluvních stran obchodu nad 1 000 EUR, vyhledávat a oznamovat případnou registraci klienta v tzv. sankčních seznamech, posoudit zda účastníkem obchodu není politicky exponovaná osoba,
- provádět kontrolu smluvních stran obchodu a v jejím rámci provést identifikaci skutečného majitele právnické osoby, zjišťovat a ověřovat účel obchodu, zdroj peněz a u politicky exponované osoby původ majetku,

- vyhodnocovat, zda obchod nebo jednání kterékoliv ze smluvních stran nevykazuje znaky podezřelého obchodu a při zjištění podezřelého obchodu podat oznámení Finančnímu analytickému úřadu,
- ohlásit Finančně analytickému úřadu tzv. kontaktní osobu, která s ním bude zabezpečovat průběžný styk a ohlašovat podezřelé osoby

Zavedení limitu osvobození z prodeje cenných papírů a podílů v obchodních korporacích a jeho zrušení od 1. 1. 2026

• Úprava do 31. 12. 2024:

příjmy fyzických osob z prodeje cenných papírů byly osvobozeny v případě, že jejich výše nepřesáhla v daném zdaňovacím období 100 000 Kč.

Pokud k jejich prodeji došlo po jejich držbě delší než 3 roky, byl příjem z jejich prodeje osvobozen bez omezení.

U příjmů z prodeje podílu na obchodní korporaci bylo daňové osvobození podmíněno splněním časového testu - uplynutím doby 5 let od okamžiku nabytí vlastnictví podílu do doby jeho prodeje bez jakýchkoliv dalších omezení.

Příklad: poplatník nabyl podíl na společnosti s ručením omezeným v roce 2012 a svůj podíl prodal v roce 2023 za 68 000 000 Kč. Protože splnil podmínky časového testu – prodal obchodní podíl, který nabyl před více než 5 lety, bude celý příjem z prodeje od DPFO osvobozen.

• Nová úprava od 1. 1. 2025

je příjem z úplatného převodu podílu v obchodní společnosti a příjem z úplatného převodu cenných papírů při splnění časového testu doby nabytí v daném zdaňovacím období osvobozen pouze částečně do částky 40 000 000 Kč ročně. *Tato částka je souhrnným limitem pro osvobození příjmů z prodeje cenných papírů i případných dalších příjmů z prodaných podílů na obchodní korporaci za dané zdaňovací období.*

Pokud je podle nového znění zákona možné osvobodit příjem z prodeje podílu na obchodní korporaci pouze částečně, např. příjmy poplatníka z prodeje podílu na obchodní korporaci, který nabyl před více než 5 lety, budou činit např. 48 000 000 Kč, budou příjmy podle nové úpravy osvobozeny pouze do částky 40 000 000 a dani bude podléhat 8 000 000 Kč.

V tomto případě bude ale možné jako výdaj vůči zdanitelným příjmům použít tržní hodnotu prodávaného obchodního podílu určenou podle zákona o oceňování k 31. 12. 2024. Pokud by tedy tržní cena prodaného obchodního podílu z výše uvedeného příkladu byla znalcem k 31. 12. 2024 stanovena na 45 000 000 Kč, příjem z prodeje obchodního podílu uskutečněného např. v roce 2027 by podléhal dani pouze ve výši 3 000 000 Kč.

Navazující úprava v novém ustanovení § 10 odst. 9 zákona o daních z příjmů:

„Je-li příjem z úplatného převodu cenného papíru nebo podílu v obchodní korporaci zahrnut do základu daně jen zčásti a byl-li tento cenný papír nebo podíl nabytý poplatníkem do 31. 12. 2024, mohou být namísto výdajů podle § 10 odst. 5 a 6 výdaji:

- a) tržní hodnota tohoto cenného papíru nebo podílu určená podle zákona upravujícího oceňování majetku, a to:
1. k 31. prosinci 2024, nebo
 2. ke dni úplatného převodu tohoto cenného papíru nebo podílu, pokud se tento úplatný převod uskutečnil před 31. prosincem 2024, a
- b) výdaje související s uskutečněním úplatného převodu tohoto cenného papíru a platby za obchodování na trhu s cennými papíry při pořízení cenného papíru, jde-li o příjem z úplatného převodu cenného papíru.“

Další nová úprava aneb změna změny od 1. 1. 2026

Od 1. 1. 2026 se nově zavedený limit pro osvobození příjmů z prodeje obchodních podílů a cenných papírů ve výši 40 000 000 Kč ruší a příjmy z jejich prodeje jsou při splnění časového testu opět osvobozeny bez jakéhokoli omezení. Osvobozovací limit 40 000 000 Kč zůstává zachován u osvobození příjmů při prodeji kryptoaktiv.

Změna změny je předkladateli zdůvodňována potřebou podpory rozvoje kapitálového trhu a odstraněním technických komplikací, které údajně zavedení limitu přineslo.

Změny podmínek daňových odpočtů na výzkum a vývoj

Nově bude možné v odpočtech od základu daně uplatnit:

- 150% výdajů vynaložených na výzkum a vývoj, a to do výše limitu pro zvýšenou sazbu odpočtu, tedy do limitu 50 000 000 Kč,
- 100% výdajů převyšujících tento limit.

Odpočet na výzkum a vývoj bude možné využít v pěti bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích oproti současně platným třem obdobím. Prodloužení doby využití daňového odpočtu vytvoří prostor pro výhodnější kombinaci uplatnění různých zvýhodňujících možností, např. slev za zdravotně znevýhodněné zaměstnance.

Připomenutí novely zákona o DPH účinné od 1. 1. 2025

Novela zákona o DPH s účinností od 1. 1. 2025 stanoví plátcí DPH zákonnou *povinnost vrátit uplatněný odpočet daně z přidané hodnoty* v případě, že plátce odběratel coby dlužník, neuhradí svůj závazek z přijatého zdanitelného plnění dodavateli do posledního dne 6. kalendářního měsíce bezprostředně následujícího po kalendářním měsíci, v němž uplynula lhůta jeho splatnosti.

Nová zákonná povinnost se však týká pouze neuhrazených závazků vzniklých po 1. lednu 2025.

Např. pokud lhůta splatnosti závazku bude v lednu 2025 a plátce do konce července 2025 závazek neuhradí, bude muset uplatněný odpočet vrátit.

Další eventuality:

- nastanou v případě tzv. čtvrtletního plátce – pokud lednový závazek uhradí např. koncem srpna, odpočet vracet nebude, měl by ho vrátit

prostřednictvím daňového přiznání k DPH k 30. 9., ale v té době již bude zaplacen,

- v případě, že uplatněný odpočet z neuhrazeného závazku např. v srpnu vrátí, ale následně, např. v prosinci závazek uhradí, může vrácený odpočet znovu uplatnit.

V praxi proto budeme v důsledku této nově zavedené povinnosti sledovat splatnost závazků a termín jejich úhrady. V případě prodlužování původně sjednané splatnosti by nemělo docházet ke zneužívání práva.

Při nesplnění povinnosti vrátit odpočet DPH z neuhrazeného závazku a následném doměření daně při daňové kontrole se uplatní penále ve výši 20% z doměřené daně včetně vyměření příslušného úroku z prodlení.

Novou úpravu vracení odpočtu nalezneme v § 74b zákona o DPH.

Změny v registraci plátců DPH

Kromě obrátového limitu 2 000 000 Kč se sleduje i obrátový limit 100 000 EUR, 2 536 500 Kč, stanovený podle unijního práva. Oba obraty se nově sledují od 1. ledna do konce roku, tedy za kalendářní rok a nikoli již za 12 po sobě jdoucích měsíců. Při překročení obrátu 2 000 000 Kč, ale nedosažení 2 536 500 Kč, se bude podnikatel k plátcovství DPH registrovat a stane se plátcem od 1. ledna následujícího roku, má ovšem možnost dřívější dobrovolné registrace..

Pokud však jeho obrát překročí 2 536 500 Kč, stává se dotýčný subjekt plátcem následující den po jeho překročení.

Zkrácení doby pro uplatnění nároku na odpočet.

Lhůta pro uplatnění nároku na odpočet se zkracuje z původních 3 let na dva roky. Lhůta začíná běžet od konce kalendářního roku, ve kterém mohl být odpočet poprvé uplatněn. Např. při nákupu zboží, služby apod. v roce 2025 tak lze nárok na odpočet uplatnit v přiznání k DPH za prosinec 2027.

Změny u zdanění nemovitostí

Od 1. července 2025 podléhají stavby zdanění DPH pouze při prvním dodání nebo při prvním dodání po podstatné změně stavby přestavbou či rekonstrukcí, ale pouze v případech pokud k prodeji dojde do 23. měsíce následujícího po dokončení stavby. Po uplynutí této lhůty bude prodej staveb od DPH osvobozen.

Za podstatnou změnu stavby se nově považují veškeré stavební úpravy, které zvyšují hodnotu stavby, přičemž náklady na ně vynaložené musí převýšit 30% prodejní ceny.

Změna změny při uplatňování nároku na odpočet u nákupu luxusních aut

V současné době a ještě po celý rok 2026 platí a bude platit, že při pořízení osobního automobilu lze uplatnit nárok na odpočet DPH pouze do výše 420 000 Kč. Protože neodpočitatelná DPH prý představuje pro podnikatele značnou finanční zátěž, předpokládá se zrušení tohoto omezení k 1. lednu 2027.

Změna koncesionářských poplatků za příjem televize a rozhlasu

Podle odsouhlasené mediální novely se povinnost platit koncesionářské poplatky bude vztahovat na každého vlastníka jakéhokoli zařízení technicky způsobilého k individuálně volitelné reprodukci rozhlasového nebo televizního vysílání bez ohledu na to, jakým způsobem je takové vysílání přijímáno, takže kromě klasických televizí a radiopřijímačů budou mezi platící koncesionáře zahrnuti i vlastníci mobilních telefonů, počítačů, tabletů apod.

Do přijetí novely platilo, že podnikající právnické a fyzické osoby hradily rozhlasové a televizní poplatky z každého rozhlasového nebo televizního přijímače, který používají v souvislosti s podnikáním. Novela mediálního zákona však zavádí placení poplatků v závislosti na počtu zaměstnanců:

- OSVČ a firmy do 24 zaměstnanců poplatky platit nebudou,
- zaměstnavatelé s 25 až 49 zaměstnanci v pracovním poměru zaplatí pětinásobek rozhlasového a televizního poplatku – 1 025 Kč měsíčně,
- zaměstnavatelé s 50 až 99 zaměstnanci zaplatí desetinásobek tohoto poplatku – 2 050 Kč měsíčně,
- zaměstnavatelé se 100 až 199 zaměstnanci dvacetinásobek poplatku – 4 100 Kč měsíčně,
- zaměstnavatelé s 200 až 249 zaměstnanci ve výši třicetinásobku poplatku 6 150 Kč měsíčně,
- zaměstnavatelé s 250 až 499 zaměstnanci ve výši sedmdesátinásobku poplatku 14 350 Kč měsíčně,
- zaměstnavatelé s více než 500 zaměstnanci ve výši stonásobku poplatku 20 500 Kč.

Počtem zaměstnanců bude počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky. Nezapočítávají se pracovníci pracující na dohody.

Placení poplatků se nebude vztahovat na spolky a zaměstnavatele zaměstnávající více než 50% osob se zdravotním postižením bez ohledu na celkový počet zaměstnanců.

Jestliže OSVČ nemá v domácnosti zařízení schopné přijímat vysílání a v podnikání používá mobilní telefon a počítač, nebude platit poplatky za domácnost pokud doloží, že mobil a počítač používá pouze při podnikání.

V případě, že v takové domácnosti má jiný člen zařízení schopné příjmu, např. dítě, domácnost platit bude.

Podnikatelé v přihlášce k placení poplatků v rámci oznamovací povinnosti nahlásí provozovateli vysílání nebo pověřené osobě (České poště) tyto údaje:

- podnikající fyzická osoba oznámí jméno, příjmení eventuálně obchodní název firmy, místo podnikání, IČO, předmět podnikání a počet zaměstnanců
- právnická osoba název, právní formu, sídlo, IČO, předmět činnosti a počet zaměstnanců.

Oznamovací povinnost mají podnikající subjekty s více než 25 zaměstnanci. Podnikatelé, kteří po účinnosti novely poplatky platit nebudou, oznámí tuto skutečnost médiím veřejné služby a poplatky přestanou hradit.

Český rozhlas a Česká televize budou mít možnost prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení kontrolovat počet firemních zaměstnanců.

Účinnost novely nastala 1. 5. 2025..

Domácnosti zaplatí po účinnosti novely na koncesionářských poplatcích měsíčně o 300 Kč ročně více, 150 Kč měsíčně za televizi a 55 Kč měsíčně za rozhlas. I na ně se vztahuje výše uvedené rozšíření okruhu plátců. Ročně zaplatí domácnost na koncesionářských poplatcích 2 460 Kč.

Dovětek: V 17 zemích EU domácnosti, fyzické ani právnické osoby žádné koncesionářské poplatky neplatí. Příjem české televize z poplatků činí v současné době cca 8 mld. Kč, ročně, což se přibližuje hodnotám ročního inkasa daně z příjmů fyzických osob.

Koncesionářské poplatky mají být podle programu nové vlády zcela zrušeny. A opět povzdech nad úrovní politiky a jejího průmětu do legislativního chaosu, pouvažujme nad cenou jakou platíme za tyto hrátky a šarády předváděné dobře zaplacenými politiky a zákonodárci.

Změny zákoníku práce provedené tzv. flexinovelou

Novela zákoníku práce vstoupila v účinnost od 1. 6. 2025 a byla ve Sbírce zákonů zveřejněna pod číslem 120/2025 Sb. Ministerstvo práce a sociálních věcí uvádí, že jejím hlavním cílem je flexibilita pracovněprávních vztahů, posílení konkurenceschopnosti zaměstnavatelů, zachování ochrany zaměstnanců, zlepšení postavení rodičů vracejících se z rodičovské dovolené, lepší sladění pracovního a rodinného života. S novelou zákoníku práce souvisí i nové principy podpory v nezaměstnanosti.

Novela zavádí zejména tyto změny:

- ***návrat z rodičovské dovolené na stejné pracovní místo***

bude zaručen do 2 let věku dítěte. Novela stanoví jednoznačnou povinnost zaměstnavatele přidělit zaměstnanci, který se vrací do zaměstnání před dovršením dvou let věku dítěte, stejnou práci na stejném pracovišti jako před nástupem na rodičovskou dovolenou, **tzv. princip „stejně židle“**, pokud taková práce a pracoviště nadále existují. Úprava je posílením práv zaměstnanců a má motivovat k dřívějšímu návratu z rodičovské dovolené k výkonu práce.

- ***souběh prací na dohody s rodičovskou dovolenou***

Dřívější úprava zákoníku práce neumožňovala, aby zaměstnanec na rodičovské dovolené se zaměstnavatelem uzavřel dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti (DPP, DPČ) na práce, které jsou druhově vymezené jako práce vykonávané podle pracovní smlouvy zaměstnance.

Nově bude umožněno, aby zaměstnanec při souběhu rodičovské dovolené u zaměstnavatele vykonával na DPP nebo DPČ i práci odpovídající druhu práce sjednané v jeho pracovní smlouvě.

- ***pracovní poměr na dobu určitou u zástupu za mateřskou a rodičovskou***
Novela zde upravuje větší volnost při opakování pracovního poměru na dobu určitou. Celková doba trvání pracovního poměru na dobu určitou nesmí být delší než 3 roky a může být dvakrát prodloužena, pro zástupy za mateřskou dovolenou jí bude možné opakovat více než dvakrát.

- ***úprava výpovědní doby***

Podle dřívější úpravy začala výpovědní lhůta běžet od prvního dne v měsíci následujícího po měsíci, v němž byla doručena. Novela stanoví, že výpovědní lhůta počíná běžet již dnem doručení výpovědi a skončí dnem, který se číslem shoduje se dnem počátku výpovědní lhůty.

Při výpovědi pro nesplňování předpokladů a požadavků pro výkon práce a při zvlášť hrubém porušení pracovních povinností bude výpovědní lhůta 1 měsíc. Novela umožňuje i smluvní prodloužení výpovědní lhůty nebo běh její lhůty.

Při ukončení pracovního poměru při ztrátě zdravotní způsobilosti zaměstnance v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, obdrží zaměstnanec místo současného odstupného ve výši dvanáctinásobku průměrného měsíčního výdělku hrazeného zaměstnavatelem, jednorázové odškodné z povinného pojištění zaměstnavatele.

Odškodné ve výši 12 násobku průměrného měsíčního výdělku bude splatné v nejbližším výplatním termínu následujícího po ukončení pracovního poměru.

- ***prodloužení zkušební doby***

Zkušební doba mohla být sjednána na 3 měsíce u řadových zaměstnanců a 6 měsíců u vedoucích pracovníků.

Nová úprava umožní sjednat prodlouženou zkušební dobu u řadových zaměstnanců až na 4 měsíce a na 8 měsíců pro vedoucí zaměstnance. Písemnou dohodou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem bude možné zkušební dobu prodloužit.

- ***zkrácení doby odpočinku při havarijních stavech***

Nepřetržitý denní odpočinek bude možné zkrátit až na 6 hodin při výskytu a řešení mimořádných událostí a havarijních stavů – živelní pohromy, obnovení dodávek elektrické energie, plynu, vody, likvidace požárů apod.

- ***Zákaz ujednání o mlčenlivosti o výši mzdy***

Novela zavádí zrušení zákazu mlčenlivosti o výši mzdy, platu nebo odměny z dohody. Jakékoli omezující smluvní doložky v možnosti zaměstnance sdělit informaci o své odměně jsou po účinnosti novely nevymahatelné.

Zaměstnavatelé by měli ověřit, zda doložky o mlčenlivosti nemají ani ve smlouvách sjednaných před nabytím účinnosti novely. Za porušení

zákazu omezovat zaměstnance může být považována i skutečnost, že zaměstnavatel příslušné ujednání ve smlouvě ponechá, takže je vhodné je odstranit např. dodatkem k pracovní smlouvě.

Nové ustanovení o zákazu mlčenlivosti by mělo přispět k odstranění diskriminačních praktik v oblasti odměňování

- ***možnost výplaty mzdy v jiné měně***

V odůvodněných případech je možné provádět výplatu zaměstnance v cizí měně, např. když zaměstnanec má místo výkonu práce v zahraničí nebo zaměstnanec sice pracuje v České republice, ale žije trvale v zahraničí a hradí tam náklady na své životní potřeby a náklady na životní potřeby své rodiny apod.

Mzda nebo plat však musí být stanovena v korunách a k přepočtu na cizí měnu dojde až u částky čisté mzdy.

- ***standardní způsob výplaty mzdy***

Novela dále zavádí standardní způsob výplaty mzdy převodem na bankovní účet zaměstnance.

Výplata v hotovosti bude možná pouze v případě písemného nesouhlasu zaměstnance s touto formou výplaty nebo neposkytnutí potřebné součinnosti např. v případě, že zaměstnanec bankovní účet nemá.

- ***práce mladistvých od 14 let***

Mladistvým i bez ukončené povinné školní docházky, je od dovršení 14 let věku umožněn v období hlavních prázdnin výkon práce.

Budou moci vykonávat pouze lehkou práci, která neškodí jejich zdraví, vzdělávání a morálnímu rozvoji, zařazenou v první kategorii podle zákona o ochraně veřejného zdraví.

Novela rovněž určuje i limity pracovní doby – mladiství mohou pracovat maximálně 7 hodin v jedné směně a 35 hodin týdně. Zaměstnavatelé musí při zaměstnávání mladistvých věnovat zvýšenou pozornost bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Mladistvý zaměstnanec musí jak při práci na DPP nebo DPČ podstoupit vstupní lékařskou prohlídku a nebude s ním možné uzavřít dohodu o hmotné odpovědnosti.

- ***pracovnělékařské prohlídky***

S novelou zákoníku práce je spojena i novela zákona o specifických zdravotních službách.

; Podle nových ustanovení vztahujících se k výkonu prací, které jsou podle zákona o ochraně veřejného zdraví zařazeny do první kategorie a současně u nich nejsou dána žádná profesní rizika podle vyhlášky č. 79/2013 Sb., a zdravotní způsobilost pro dané práce není upravena zvláštními právními předpisy, již není stanovena povinnost vstupní lékařské prohlídky.

Se zrušením povinných vstupních lékařských prohlídek u této kategorie zaměstnanců je spojena i **domněnka zdravotní způsobilosti**. Zaměstnavatel se tudíž nemusí obávat, že pokud zaměstnance na vstupní zdravotní prohlídku nevyšle a následně se zjistí, že zaměstnanec zdravotně způsobilý nebyl, ponese negativní důsledky včetně sankcí.

V případě zjištěných pochybností o zdravotním stavu zaměstnance, je však zaměstnavatel povinen zaměstnance na vstupní lékařskou prohlídku vyslat. Zaměstnavatel i zaměstnanec se i přes výše uvedené zrušení povinnosti provádět vstupní lékařskou prohlídku, mohou o jejím provedení dohodnout.

- **Reforma systému podpory v nezaměstnanosti**

Součástí flexibilní novely zákoníku práce je i změna systému podpory v nezaměstnanosti. Zvyšuje se její strop až na 80% průměrné mzdy v národním hospodářství a odstraňují se pravidla, která výši podpory v nezaměstnanosti zkracovala v případech, kdy zaměstnanec ukončil zaměstnání na základě vlastního rozhodnutí bez vážných důvodů.

Zvyšuje se procentní výše podpory odvozené od průměrného výdělku uchazeče o zaměstnání, která bude moci v prvních dvou až třech měsících dosáhnout až 80% jeho průměrného výdělku.

Smyslem reformy je umožnit zaměstnancům nespokojeným v daném zaměstnání takové zaměstnání opustit, ačkoliv nové zaměstnání si dosud nezajistili. Výše podpory v nezaměstnanosti se v prvních měsících nezaměstnanosti výrazně zvýší.

Změny podpory v nezaměstnanosti přehledně

Novela zvyšuje podporu v nezaměstnanosti během prvního podpůrného období až na 80% předchozího čistého měsíčního výdělku nebo vyměřovacího základu (během prvních 2 měsíců se vyplácela podpora ve výši 65% původního čistého příjmu).

Ve druhém podpůrném období zůstane na stávající úrovni 50% a po zbývajících dobu se sníží z nynějších 45% na 40%

Došlo ke sjednocení maximální možné výše podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci na 80% průměrné mzdy (v letošním roce by to představovalo částku 33 942 Kč, když nynější maximální podpora v nezaměstnanosti činí 24 808 Kč a při rekvalifikaci 27 578 Kč).

Vyjádření MPSV: „Cílem těchto změn je zajistit lidem během prvních dvou až tří měsíců nezaměstnanosti lepší finanční podporu, aby měli čas najít lépe placenou práci, aniž by kvůli finančnímu tlaku museli přijmout méně vhodnou nabídku. Obvykle totiž trvá právě 2 až 3 měsíce než si člověk najde nové zaměstnání.“

Novela změnila nastavení podpůrné doby, která se nadále bude odvíjet podle věku příjemce podpory, ale v jednotlivých pásmech se o 5 let posune.

Podpora by měla být poskytována:

- do 55 let věku po dobu 5 měsíců (nyní do 50 let)

- nad 55 do 60 let věku po dobu 8 měsíců (nyní nad 50 do 55 let)
- nad 60 let po dobu 11 měsíců (nyní nad 55 let).

Pro osoby nad 55 let se podmínky čerpání podpory v nezaměstnanosti zvýhodní delší dobou v podpůrných obdobích s vyšší dávkou. Celková délka podpůrní doby se měnit nemá:

- 80% předchozího příjmu budou čerpat během prvních třech měsíců (osoby do 55 let jen dva měsíce),
- 50% předchozího příjmu budou čerpat během dalších třech měsíců (osoby do 55 let jen dva měsíce),
- 40% předchozího příjmu pak po zbytek podpůrní doby.

Zruší se snížení podpory v nezaměstnanosti osobám, které ukončily zaměstnání vlastním rozhodnutím nebo dohodou bez vážných důvodů (zatím berou podporu ve výši 45% předchozího čistého příjmu po celou podpůrní dobu).

Zvýší se podpora při rekvalifikaci, která se nyní vyplácí ve výši 60% předchozího výdělku na 80% předchozího čistého měsíčního výdělku nebo vyměřovacího základu. Nově se bude vyplácet i za dny účasti na kurzech u zvolených rekvalifikací.

K nejvýznamnějším změnám tzv. flexinověly zákonílu práce patří změny týkající se výpovědní lhůty a zkušební doby, návratu z rodičovské dovolené a práce mladistvých. Všichni zaměstnavatelé by měli v souvislosti s novelou *překontrolovat dokumentaci pracovněprávních vztahů a uvést ji do souladu se změnami platnými od 1. 6. 2025.*

Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů

Základním cílem zákona 253/2025 Sb., o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatelů (dále JMHZ), je centralizace sběru dat od zaměstnavatelů a jejich sloučení do jediného pravidelně podávaného hlášení. JMHZ by mělo vyřešit administrativní zátěž podnikatelů spojenou se situací, kdy zaměstnavatelé odesílají až 25 různých hlášení, která se duplicitně podávají v různých termínech na různá místa.

Výše uvedený zákon o JMHZ se dotýká řady dalších zákonů, jejichž znění mění sběrnou novelou, tzv. doprovodným zákonem, např. jde o zákony v oblasti sociálního pojištění, zákon o dani z příjmů, zákon o zaměstnanosti atd. Sběrná novela vyšla ve sbírce zákonů jako Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele pod číslem 360/2025 Sb. s účinností od 1. 1. 2026 a u vybraných ustanovení od 1. 4. 2026 a 1. 1. 2027. K provádění zákona o JMHZ bude dále vydáno nařízení vlády, které upraví obsahovou náplň hlášení a stanoví pokyny k jeho vyplňování.

Zákon o JMHZ zavádí nový typ elektronického podání – jednotné měsíční hlášení – ve kterém budou zaměstnavatelé sdělovat stanovené údaje orgánům veřejné moci.

Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatele

Řada formulářů a hlášení, např. přehled o výši pojistného, přehled o zaměstnávání osob se zdravotním postižením, evidenční listy důchodového zabezpečení atd., se soustředí do jednoho hlášení vůči jednomu orgánu.

Veškeré údaje a informace budou zasílány k 20. dni každého kalendářního měsíce do jednotného systému JMHZ spravovaného Ministerstvem práce a sociálních věcí, které zaslaná data zpracuje a zpřístupní jednotlivým uživatelům, orgánům Finanční správy, ČSSZ, územním správám sociálního zabezpečení atd.

JMHZ budou zaměstnavatelé podávat ve lhůtě mezi 1. a 20. dnem v měsíci následujícím bezprostředně po měsíci, k němuž se hlášení vztahuje.

Na technické nebo formální vady podání bude upozorňovat ČSSZ. V případě, že zaměstnavatel nepodá JMHZ ve stanovené lhůtě, bude vyzván k jeho doplnění po 20. dni v měsíci. Zaměstnavatel bude mít možnost učinit storno podání, podat opravné nebo následné hlášení.

Příjemci a uživatelé JMHZ budou:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Česká správa sociálního zabezpečení včetně územních správ sociálního zabezpečení a Institutu posuzování zdravotního stavu,
- Úřad práce České republiky,
- Orgány Finanční správy České republiky a Ministerstvo financí ČR,
- Český statistický úřad,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Jednotné měsíční hlášení se dělí na tři části:

- ***souhrnnou část*** obsahující údaje o zaměstnavateli (IČO, název, sídlo), údaje o období, za které se hlášení podává a souhrnné finanční informace,
- ***pojistnou část*** s údaji o odvodech na sociální a zdravotní pojištění,
- ***individualizovanou část*** uvádějící údaje o každém jednotlivém zaměstnanci a jeho pracovněprávním vztahu – rodné číslo, typ pracovního poměru (pracovní smlouva, dohoda o pracovní činnosti nebo provedení práce), datum nástupu do práce, ukončení pracovněprávního vztahu, výši hrubé mzdy, údaje o změnách v pracovněprávním vztahu, informace o dočasné pracovní neschopnosti, rodičovské dovolené apod.

JMHZ se bude odesílat do systému Ministerstva práce a sociálních věcí, které bude jeho správcem.

Zaměstnavatel bude zasílat JMHZ jednou měsíčně ve lhůtě od 1. a nejpozději do 20. dne kalendářního měsíce bezprostředně následujícího po sledovaném období bez možnosti individuálního prodloužení nebo prominutí stanovené lhůty.

Podání bude možné učinit pouze elektronicky buďto datovou schránkou, portálem ČSSZ nebo prostřednictvím technického datového rozhraní.

Identifikátory

Zákon o JMHZ nově vymezuje tzv. *identifikátory, které zajistí jednoznačné ztotožnění všech zaměstnanců, zaměstnavatelů a pracovněprávních vztahů.*

Prvním identifikátorem je osobní identifikační číslo (OIČ), které se přidělí každé fyzické osobě při jejím prvním nahlášení zaměstnavatelem do systému JMHZ a bude pro tuto osobu stabilní a nebude se v čase nikdy měnit.

Druhým identifikátorem bude variabilní symbol. Bude přidělen každému novému zaměstnavateli a každé jeho mzdové účtárně, rovněž bude stabilní a nebude se v čase nikdy měnit. Pro již evidované zaměstnavatele zůstane v platnosti variabilní symbol, který jim byl přidělen při registraci u OSSZ.

Třetím identifikátorem je identifikátor zaměstnání (IZ), který bude přidělován při přihlášení zaměstnance do evidence zaměstnanců a bude jednoznačně propojovat konkrétního zaměstnance s konkrétním zaměstnavatelem a zaměstnáním.

Identifikátory zaměstnanců a pracovních vztahů evidovaných ČSSZ před 1. 4. 2026 budou zaměstnavatelům sděleny hromadně, aby nemuseli své zaměstnance znovu nahlašovat.

Po 1. 4. 2026 budou zaměstnavatelé nové zaměstnance do evidence JMHZ přihlašovat s osobními údaji umožňujícími jejich jednoznačnou identifikaci, OIČ a IZ bude zaměstnavateli následně sdělen.

Zaměstnavatel bude prostřednictvím identifikátorů OIČ a IZ v JMHZ sdělovat všechny údaje vztahující se ke konkrétnímu zaměstnanci, aniž by musel uvádět jeho osobní údaje. Zaměstnanec své OIČ a IZ znát nepotřebuje, protože je nebude nijak využívat.

Zákon o JMHZ zavádí nové evidenční systémy – evidenci zaměstnavatelů a mzdové účtárny a evidenci zaměstnanců. Související povinnosti s jejich zavedením se vztahují na všechny fyzické a právnické osoby zaměstnávající pracovníky na základě pracovněprávního vztahu a mají povinnost odvádět za ně zálohy na daň z příjmů fyzických osob, odvody na sociální a zdravotní pojištění.

- **Evidence zaměstnavatelů a mzdové účtárny**

Jednotnou evidenci zaměstnavatelů bude spravovat Česká správa sociálního zabezpečení. Zaměstnavatelé budou mít povinnost přihlásit se do této evidence poprvé nejpozději 2 pracovní dny přede dnem, ve kterém má nastoupit k výkonu práce první zaměstnanec, nejdříve však 15 kalendářních dnů před tímto dnem.

Pro zaměstnavatele zahraničních zaměstnanců bude platit speciální lhůta, budou mít povinnost přihlásit se do evidence zaměstnavatelů ve lhůtě, ve které má zaměstnavatel povinnost přihlásit zahraničního zaměstnance.

Ve lhůtě shodné pro povinnost přihlášení do evidence zaměstnavatelů musí zaměstnavatelé přihlásit také každou svoji mzdovou účtárnu.

Evidence zaměstnavatelů zahrnuje:

- identifikační údaje zaměstnavatele (IČO, název, sídlo), jeho právní formu, datum zahájení činnosti jako zaměstnavatele,
- typy pracovněprávních vztahů a kontaktní údaje pro účely elektronické komunikace.

Zaměstnavatelé, kteří již budou před 1. 4. 2026 v registru zaměstnavatelů ČSSZ nebo Finanční správy přihlášení podle současné právní úpravy, nebudou muset celý proces přihlašování absolvovat znovu. *Budou muset pouze do 30. 4. dohlásit údaje, o které je evidence zaměstnavatelů oproti registraci rozšířena.*

K doplnění údajů musí být obeznamení se svým variabilním symbolem. Tento identifikátor však nebyl přidělen zaměstnavatelům přihlášeným pouze u Finanční správy a proto bude v průběhu příštích měsíců Českou správou sociálního zabezpečení doručen každému zaměstnavateli, který je registrován Finanční správou a není registrován u ČSSZ

Zákon o JMHZ rozšiřuje dosavadní definici zaměstnance platnou pro registraci zaměstnance u ČSSZ a v důsledku toho se rozšiřuje i definice zaměstnavatele – *zaměstnavateli se podle zákona o JMHZ se k 1. 4. 2026 stanou i subjekty, které se v současnosti jako zaměstnavatelé u ČSSZ registrovat nemusí.* Vztahuje se to na zaměstnavatele osob vykonávajících práce formou dohod o pracovní činnosti či provedení práce, pokud z jejich příjmu nejsou odváděny pojistné odvody, nebo se jedná o zaměstnání malého rozsahu.

Podle nové úpravy zákona o JMHZ se do evidence zaměstnavatelů musí přihlásit jako zaměstnavatelé také subjekty zaměstnávající k výkonu práce zaměstnance prostřednictvím dohod o pracovní činnosti a provedení práce.

Evidence zaměstnanců

V prvním čtvrtletí roku 2026 budou zaměstnavatelé přihlašovat své zaměstnance podle současné úpravy do 8 kalendářních dnů po nástupu zaměstnance do zaměstnání prostřednictvím tiskopisu Oznámení o nástupu do zaměstnání.

Od 1. 4. 2026 již budou údaje sdělovat do tzv. evidence zaměstnanců podle JMHZ, osmidenní lhůta zůstane zachována a bude platit pro všechny typy zaměstnání.

Zaměstnanci, kteří budou již před 1. 4. 2026 přihlášení v registru pojištěnců podle současné úpravy nebudou již nahlašováni znovu, zaměstnavatelé pouze dohlásí údaje, o které je evidence rozšířena a učiní tak nejpozději ve lhůtě do 30. 4. 2026.

ČSSZ pak následně zaměstnavateli elektronicky doručí osobní identifikační číslo a identifikátor zaměstnání každého zaměstnance, který byl veden v registru pojištěnců alespoň jeden den v období mezi 1. 1. a 31. 3. 2026.

Protože zákon o JMHZ bude účinný od 1. 1. 2026, bude nutné zpětně přihlásit také každého zaměstnance, který byl za dobu účinnosti zákona zaměstnán i v případě, že k 1. 4. 2026 již zaměstnán u zaměstnavatele nebude.

Částečné přihlášení zaměstnance do evidence tzv. předregistrace

Předregistrace nabude účinnosti 1. 7. 2026. Jejím cílem má být ochrana zaměstnanců před praktikami nelegálního zaměstnávání.

Zaměstnavatel bude muset od 1. 7. 2026 přihlásit zaměstnance do evidence vždy předtím, než pro něj začne vykonávat jakoukoli práci. Cílem této úpravy má být, aby při provádění kontrol Inspektorátem práce bylo možné

ztotožnit každou pracující osobu na firemním pracovišti a provedení ověřitelnosti její pracovní registrace.

Aby zaměstnavatel mohl v době před nástupem zaměstnance provést alespoň jeho **částečné přihlášení** do systému, umožní mu **nový institut tzv. předregistrace** nahlásit pouze jméno zaměstnance, jeho rodné příjmení, rodné číslo, místo narození, státní občanství, předpokládaný den nástupu a variabilní symbol zaměstnavatele. Všechny ostatní údaje o zaměstnanci doplní do 8 dnů od jeho nástupu. Úplnou evidenci však má možnost provést již před nástupem.

Předregistrace zaměstnance se bude vztahovat na **všechny druhy zaměstnaneckého vztahu včetně dohod o pracovní činnosti a provedení práce**, ale nebude jí možné použít u zaměstnávání cizích státních příslušníků.

Pro odhlášení zaměstnance po ukončení zaměstnání nebo na změnu údajů bude i nadále platit lhůta 8 dnů. Pokud přihlášený zaměstnanec k výkonu práce nenastoupí, poběží od nahlášeného dne nástupu lhůta 8 dnů pro jeho odhlášení.

Zaměstnávání cizinců

Novela zákona o zaměstnanosti posunula od 1. 10. 2025 povinnost nahlášení nového zaměstnance s cizí státní příslušností. Od 1. 10. 2025 do 31. 3. 2026 má zaměstnavatel povinnost informovat Úřad práce prostřednictvím infokarty o **přijetí cizince před jeho nástupem k výkonu práce** a současně vůči ČSSZ tiskopisem Oznámení o nástupu do zaměstnání do 8 kalendářních dnů od jeho nástupu do zaměstnání.

Od 1. 4. 2026 bude povinnost přihlásit cizince Úřadu práce prostřednictvím informační karty zrušena a registrace zaměstnance cizince bude plněna stejným způsobem jako u domácího zaměstnance s tím rozdílem, že zaměstnance cizince bude nutné přihlásit do evidence nejpozději před okamžikem nástupu k výkonu práce.

Od 1. 7. 2026 bude přístup k evidenci domácích i zahraničních zaměstnanců sjednocen a povinnost zaměstnavatele přihlásit zaměstnance do evidence před nástupem k výkonu práce se bude vztahovat na všechny zaměstnance.

Režim správních deliktů – zákonné sankce a přestupky

Pokud zaměstnavatel nepřihlásí sebe nebo zaměstnance do příslušné evidence, dopustí se přestupku za který může být pokutován až do výše 100 000 Kč. V případě, že zaměstnavatel JMHZ nepodá včas, podá neúčinné hlášení nebo nepodá opravné hlášení, může být pokutován ve výši 5 000 Kč za každého dotčeného zaměstnance.

Zákon o JMHZ vstoupí v účinnost 1. 1. 2026. Zaměstnavatelé budou mít povinnost přihlásit se do nově zavedených evidencí tak, aby mohli podat první hlášení za měsíc duben nejpozději do 20. května 2026.

Očekávané přínosy zavedení systému JMHZ

Zavedení JMHZ má přinést zásadní změnu v pracovněprávní, sociálně právní a daňové oblasti, přínosem má být snížení chybovosti, vyšší úroveň právní jistoty, snížení administrativní zátěže a vznik prostoru pro modernizaci mzdové agendy.

Časová posloupnost zavádění systému JMHZ

Do 31. 3. 2026 – Zaměstnavatelé budou při plnění svých povinností postupovat podle úpravy platné do 31. 12. 2025 s jediným rozdílem – v prvním čtvrtletí nebudou podávat formulář Přehled o výši pojistného. Jeho placení bude pochopitelně nadále prováděno.

Od 1. 4. 2026 budou zaměstnavatelům, kteří již zaměstnávají zaměstnance, doručovány identifikátory zaměstnanců (OIČ) a identifikátory zaměstnání (IZ) a po jejich doručení musí provést dohlášení údajů o sobě jako zaměstnavateli a o svých zaměstnancích ve stanovených lhůtách.

Od začátku dubna 2026 zaměstnavatelé zajistí:

- do 30 dnů doplnění údajů v evidenci zaměstnanců a v evidenci zaměstnavatelů
- průběžně zahájí posílání JMHZ za předchozí měsíc,
- průběžně zahájí plnění evidenční povinnosti k novým nebo končícím zaměstnancům nebo hlášení změn o sobě, svých účtárnách i zaměstnancích.

Do 30. 6. 2026 dohlásí JMHZ za měsíce leden, únor, březen 2026.

Od 1. 7. 2026 budou mít zaměstnavatelé povinnost **přihlašovat všechny zaměstnance nejpozději před okamžikem jejich nástupu k výkonu práce.**

Změna zákona o zaměstnanosti, registrace zahraničních pracovníků, institut nenahlášené práce

S účinností od 1. října 2025 byl novelizován § 87 zákona o zaměstnanosti. Zaměstnavatelé musí od tohoto data při nástupu zahraničních zaměstnanců do zaměstnání splnit **ohlašovací povinnost vůči úřadu práce nejpozději před okamžikem** nástupu těchto osob k výkonu práce. Do 30. září 2025 zaměstnavatelé při nástupu zahraničních pracovníků k výkonu práce odesílali informační kartu nebo sdělení o nástupu nejpozději v den jejich nástupu.

V případě, že zahraniční pracovník vykonává práci bez splnění informační povinnosti, dopouští se jeho zaměstnavatel přestupku **nenahlášené práce** podle § 5 písm. j) zákona o zaměstnanosti. Za výkon práce zahraničním zaměstnancem bez splnění informační povinnosti vůči Úřadu práce ČR může být zaměstnavateli uložena pokuta do výše 3 000 000 Kč.

Výše uvedená ohlašovací povinnost se vztahuje na všechny zahraniční zaměstnance včetně občanů států EU, rodinných příslušníků občanů ČR a dalších cizinců s povolením zaměstnání i bez nutnosti povolení.

Institut nelegální práce

Jeho výskyt představuje závažné riziko pro zaměstnavatele i pro nelegálně zaměstnané cizí státní příslušníky. Dochází k němu v případě zaměstnávání cizince bez příslušného pracovního oprávnění nebo platného povolení k pobytu.

Ilustrace rozměru problémů působení zahraničních pracovníků na trhu práce:

Podle údajů Ministertva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu působilo v ČR na konci roku 2023 celkem 942 328 cizinců v postavení zaměstnanců nebo OSVČ s živnostenským listem, z tohoto počtu bylo 823 945 osob zaměstnanců. Cizí státní příslušníci se podíleli na celkové zaměstnanosti 18,6%. Státní úřad inspekce práce provedl v roce 2024 celkem 18 969 kontrol, na odhalování nelegálního zaměstnání bylo přímo zaměřeno 6 328 kontrol. Nelegální práce byla zjištěna u 785 subjektů, kontroloři odhalili 1 934 nelegálně pracujících osob, většinově cizinců s největším podílem občanů Ukrajiny.

Za nelegální práci bylo uloženo 831 pokut v celkové výši 163 939 500 Kč a vyskytovala se zejména ve velkoobchodu, maloobchodu, stavebnictví, zpracovatelském průmyslu, u oprav motorových vozidel apod. Nelegálního zaměstnání se nejčastěji dopouštěli malí zaměstnavatelé ve firmách do 9 osob a zaměstnavatelé s 10 až 49 zaměstnanci. Sankce za přestupek nelegální práce může být nelegálně zaměstnanému cizinci uložena až do výše 100 000 Kč, zaměstnavatel může být při zjištění nelegální práce pokutován částkou až do výše 10 000 000 Kč.

Nemusí však zůstat u pouze finančních sankcí. Z trestně právního hlediska může nelegální zaměstnávání cizinců v ČR naplňovat skutkovou podstatu neoprávněného zaměstnávání cizinců podle § 342 trestního zákoníku (zákona č. 40/2009 Sb.). Tento trestní čin spáchá ten, kdo soustavně nebo ve větším rozsahu zaměstnává cizince, který k výkonu práce na území ČR nemá platné povolení k pobytu nebo pracovní povolení. Pachatel může být za tento čin odsouzen k trestu odnětí svobody až na dva roky, zákazem činnosti apod., a pokud čin spáchá jako člen organizované skupiny nebo vůči většímu počtu cizinců, hrozí i přísnější sazby. Může docházet k naplnění dalších skutkových podstat trestných činů: obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, pokud jsou cizinci k práci zneužíváni nebo jsou nuceni pracovat za nelidských podmínek, účast na organizované zločinecké skupině apod.

Trestní odpovědnost se nevztahuje pouze na fyzické osoby, za nelegální práci může být stíhána i právnická osoba, mohou jí být uloženy peněžité tresty včetně zrušení společnosti.

Tzv. Švarcsystém a jeho aktuálně zpřísněné kontrolování a posuzování

Švarcsystémem se rozumí nelegální práce, která má znaky závislé činnosti a měla by být vykonávána na základě pracovněprávního vztahu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, avšak vykonává jí osoba se živnostenským listem jako OSVČ.

Výhodnost této praxe pro firmy spočívá v tom, že za takto zaměstnanou osobu neplatí odvody, s jejím zaměstnáním nevznikají žádné administrativní náklady a povinnosti a vzájemné vztahy se neřídí zákoníkem práce.

Samotný fiktivní živnostník zpravidla dostává vyšší odměnu než by činila měsíční mzda, většinou při zdanění svých příjmů uplatňuje výdajový paušál a platí minimální nebo žádnou daň a nízké pojistné odvody. Někteří zaměstnanci údajně vyhledávají výkon práce formou švarcsystému pro pocit svobody a nezávislosti na zaměstnavateli, protože nejsou vázáni žádnými zákonnými omezeními.

K základním znakům Švarcsystému patří:

- OSVČ plní úkoly podle zadání zaměstnavatele,
- je vůči němu v podřízeném postavení,
- pracuje v prostorách firmy a k práci využívá jejího vybavení aniž by existovala smlouva o pronájmu,
- OSVČ pravidelně fakturuje stejné částky jednomu odběrateli, které se odvíjí od úrovně zaměstnaneckých mezd,
- pracuje v dohodnuté pracovní době,
- vystupuje jménem svého zaměstnavatele.

Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí Afs 65/2024-53 uvádí jako další vodítko při posuzování výskytu švarcsystému skutečnost, že příjmy ze spolupráce by neměly u konkrétního OSVČ v daném zdaňovacím období představovat nadpoloviční většinu všech jeho příjmů. *Kromě inspektorátů práce i soudy posuzování švarcsystému výrazně zpřísnily.*

Součástí zpřísněného posuzování je i druh a výše příslušných sankcí. Pokud inspektoráty tzv. švarcsystém odhalí, mohou zaměstnavateli uložit pokutu do výše 10 000 000 Kč, nařídit zákaz činnosti na 2 roky a zveřejnit rozhodnutí o pokutě po dobu jednoho roku. Zaměstnavatel může rovněž ztratit nárok na podpory a dotace od státu i možnost zaměstnávat cizí státní příslušníky. Sankcionované firmy jsou zpravidla vyřazovány z výběrových řízení a nemohou být příjemci dotací a podpor.

Finanční úřady při zjištění švarcsystému překlasifikují částky fakturované OSVČ jako mzdový náklad s doměřením příslušné daně z příjmů ze závislé činnosti, současně jsou rovněž doměřeny odvody na sociální a zdravotní pojištění včetně příslušných penalizací a sankcí.

Posuzování existence švarcsystému pořád zůstává velice složitou záležitostí a výskyt některých z uvedených znaků švarcsystému nemusí znamenat, že k němu dochází. Vždy je nutné posoudit a vyhodnotit veškeré skutečnosti a podmínky, za kterých je činnost vykonávána.

Při řešení sporných situací je vhodné argumentovat i vymezením definice podnikání v § 420 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník: „Podnikání je samostatná výdělečná činnost vykonávaná na vlastní účet a odpovědnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem zisku.“

Změny daňových slev a nezdánitelných částí základu daně

Omezení podmínky uplatnění slevy na dani na manželku, manžela

Úprava do 31. 12. 2023: § 35 ba) ZDP stanovil, že daňovou slevu na manžela žijícího s poplatníkem ve společné domácnosti ve výši 24 840 Kč (v případě manželova nároku na průkaz ZTP/P 49 680 Kč), bylo možné uplatnit pokud neměl za zdaňovací období vlastní příjem přesahující 68 000 Kč, a to bez jakýchkoliv dalších omezujících podmínek

Změna od 1. 1. 2024: Možnost uplatnit slevu na dani na nevýdělečného či nízkopříjmového manžela/manželku se od 1. 1. 2024 vztahuje pouze na manžela/manželku pečující o dítě do 3 let. Hlavním důvodem pro toto omezení je podle vládní důvodové zprávy skutečnost, že stávající úprava odrazuje poplatníky od vstupu na trh práce a započítí významnější výdělečné činnosti, protože při překročení limitní hranice ročních příjmů ve výši 68 000 Kč nárok na slevu zaniká.

Zrušení školkovného

Úprava účinná do 31. 12. 2023: sleva na dani se poskytovala ve výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení, maximálně však do výše minimální mzdy platné v daném zdaňovacím období.

Změna od 1. 1. 2024: Sleva na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení byla od 1. 1. 2024 zrušena. Podle důvodové zprávy je hlavním důvodem zrušení slevy skutečnost, že tento benefit zpravidla uplatňují zejména středně a vysokopříjmové skupiny obyvatel s dostatečně vysokým základem daně, zatímco nízkopříjmoví poplatníci či samoživitelé pracující mnohdy na částečný úvazek po uplatnění ostatních slev na dani tuto slevu využít nemohou. Školkové je prý podle mínění navrhovatelů dobrým příkladem toho, že daňové nástroje nejsou vždy nejvhodnějším nástrojem realizace sociální politiky.

Zrušení slevy na dani na studenta

Úprava platná do 31. 12. 2023: Slevu na dani z příjmu fyzických osob ve výši 4 020 Kč si mohl uplatnit poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení 26 let, případně 28 let věku u prezenční formy doktorandského studia na vysoké škole. Nárok na slevu měl student za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku studium trvalo

Změna od 1. 1. 2024: S platností od tohoto data byla tato sleva zrušena. Podle názoru navrhovatelů je hlavním důvodem jejího zrušení opět nízká efektivita vůči studentům, kterým k daňovému zvýhodnění postačuje uplatnění standardní slevy na poplatníka, která zcela eliminuje zdanění jeho příjmů při výdělku 205 000 Kč ročně, což odpovídá průměrnému měsíčnímu výdělku 17 000 Kč. Dodatečnou slevu na studenta pak prý využívají pouze studenti, kteří vydělávají

vyšší částky a studenti s nižším výdělkem slevu nevyužijí. Navíc do okruhu uživatelů slevy údajně patří i osoby, které status studenta vykazují pouze formálně – ke studiu zapsáni sice jsou, ale vzdělávací zařízení nenavštěvují.

Podmínky osvobození nepeněžních benefitů zaměstnanců

Úprava do 31. 12. 2023:

Podle § 6 odst. 9 ZDP jsou od daně z příjmu fyzických osob osvobozeny nepeněžní benefity poskytované zaměstnavatelem zaměstnancům nebo jejich rodinným příslušníkům v oblasti kultury, sportu, vzdělávání, pořízení zdravotnických služeb a prostředků, rekreačních zařízení, zájezdů apod..

Nová úprava od 1. 1. 2024

Od 1. 1. 2024 jsou podle § 6 odst. 9 písm. d) ZDP *na straně zaměstnance* osvobozena tato *nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci* nebo jeho rodinnému příslušníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění, na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů:

- pořízení zboží nebo služeb zdravotního, léčebného, hygienického a obdobného charakteru od zdravotnických zařízení, pořízení zdravotnických prostředků na lékařský předpis,
- použití vzdělávacích nebo rekreačních zařízení; nebo poskytnutí rekreace nebo zájezdu,
- použití zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona, knihovny zaměstnavatele, tělovýchovných a sportovních zařízení,
- příspěvku na kulturní nebo sportovní akce,
- příspěvku na tištěné knihy, včetně obrázkových knih pro děti, mimo knih, ve kterých reklama přesahuje 50% plochy,

ovšem pouze v úhrnu do výše poloviny průměrné mzdy stanovené v daném zdaňovacím období. V roce 2024 činila výše průměrné mzdy 43 967 Kč, 50% = limit pro osvobození zaměstnaneckých benefitů činil 21 983 .

Poskytnutí výše uvedených nepeněžních plnění nad stanovený limit je podle nové úpravy zdanitelným příjmem konkrétního zaměstnance včetně odvodů sociálního a zdravotního pojištění.

Na straně zaměstnavatele budou zmíněná nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnancům daňově neúčinným nákladem v případech, kdy jsou na straně zaměstnance od daně z příjmů osvobozená, tedy do výše poloviny průměrné mzdy platné v daném zdaňovacím období.

Výjimka: Pořádání večírků, sportovních dnů a jiných zaměstnaneckých akcí:

Protože sledování výše příjmů zaměstnanců ve vztahu k nově upravenému osvobozovacímu limitu pro poskytování benefitů by nebylo s ohledem na kolektivní povahu hromadně pořádaných akcí možné, obsahuje nový § 6 odst. 9 písm. g) ZDP následující ustanovení:

„Na straně zaměstnance jsou osvobozeny příjmy plynoucí z účasti zaměstnance nebo jeho rodinného příslušníka na sportovní nebo kulturní akci pořádané zaměstnavatelem pro omezený okruh účastníků, pokud vzhledem k její povaze je pořádání takové akce zaměstnavatelem obvyklé a její forma a rozsah jsou přiměřené, *aniž by bylo uplatňováno omezení osvobození do limitu stanovené průměrné mzdy.*“

Jako příklady takových akcí se uvádějí: vánoční večírek, autobusový zájezd na sportovní či kulturní akci včetně vstupenek, uspořádání teambuildingu apod.

Podmínkou ovšem je, že se musí jednat o akce neveřejné, určené a pořádané pouze pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky, pořádané za přiměřených okolností a nikoli pravidelně, např. týdně či měsíčně apod.

Se zavedením limitu pro daňové osvobození volnočasových benefitů se ***od 1. 1. 2024 zavedla nová administrativní povinnost – zaměstnavatel poskytující benefity je povinen zavést u každého zaměstnance průběžnou evidenci výše jím čerpaných benefitů*** a v případě překročení stanoveného limitu z částky překročení odvést v příslušném měsíci daň z příjmů a odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Původně se uvažovalo s úplným zrušením zaměstnaneckých benefitů, protože: „daňová podpora benefitů ve formě jejich osvobození od daně z příjmů ve svém důsledku prohlubuje nerovné postavení jednotlivých zaměstnavatelů, neboť tyto benefity častěji poskytují zaměstnavatelé, kteří jsou velkými subjekty disponujícími dostatečnými finančními prostředky pro tyto účely.“ V konečné podobě však zrušeny nebyly, avšak jejich daňové zvýhodnění je limitováno.

Nemění se zvýhodnění penzijního spoření, osvobozené zůstávají i bezúročné zápůjčky zaměstnancům do výše 300 000 Kč. Ruší se ale osvobození nepeněžních darů do 2 000 Kč a tzv. sociálních výpomocí do výše 500 000 Kč poskytovaných z FKSP nebo ze zisku po jeho zdanění.

Změny od 1. 7. 2024:-

Poskytování nepeněžitého benefitu ve formě provozování mateřské školky zaměstnavatelem pro děti svých zaměstnanců. Podle § 6 odst. 3 ZDP je příjmem ze závislé činnosti rovněž částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnuté plnění nižší než je cena obvyklá. V novém § 6 odst. 17 se upravuje ocenění nepeněžitého příjmu zaměstnance v případě, že zaměstnanec umístí své dítě ve školce provozované zaměstnavatelem, a to ve výši, která by byla v místě a čase cenou obvyklou za použití mateřské školky zřízené státem, krajem, obcí, nebo v druhém případě nejvyšší měsíční úplatou za předškolní vzdělávání podle vyhlášky upravující předškolní vzdělávání. Podle vyhlášky nesmí měsíční výše úplaty přesáhnout 8% základní sazby minimální mzdy za měsíc, která je platná v době stanovení měsíční úplaty.

Daňové osvobození příspěvku na stravování poskytnutého zaměstnavatelem bývalému zaměstnanci. Doplněním textu § 6 odst. 9 ZDP se do uvedeného paragrafu včleňuje nové písmeno t), které řeší daňové osvobození příspěvku na

stravování poskytnutého zaměstnavatelem bývalému zaměstnanci pobírajícímu starobní nebo invalidní důchod, protože podle textu ZDP platného od 1. 1. 2024 bývalí zaměstnanci požadavek pro osvobození příspěvku na stravování - výkon práce po dobu 3 hodin v rámci jedné směny nebo jednoho kalendářního dne - nesplňovali

Změna od 1. 1. 2025:

Roční úhrnný limit pro daňové osvobození volnočasových benefitů (nepeněžních plnění, které zaměstnanec nebo jeho rodinný příslušník čerpá od zaměstnavatele v oblasti sportu, kultury, vzdělávání apod.), se v důsledku nově stanovené hodnoty průměrné mzdy (46 557 Kč) v roce 2025 zvýší na 23 278 Kč. Čerpání do této roční výše bude u zaměstnance od daně z příjmů osvobozeno.

- ***Od 1. 1. 2025 platí samostatný limit pro tzv. zdravotní benefity*** ve výši 100% průměrné mzdy –v roce 2025 tedy ve výši 46 557 Kč.

Změna od 1. 1. 2026 a zpřesnění pravidel pro poskytování benefitů

Od 1. 1. 2026 hodnota průměrné mzdy stanovené pro rok 2026 činí 48 967 Kč, takže roční úhrnný limit pro daňové osvobození volnočasových benefitů bude na straně zaměstnance činit 24 483 Kč.

- ***Samostatný limit*** pro daňové osvobození při poskytování tzv. zdravotních benefitů bude mít v roce 2026 hodnotu 48 967 Kč.

Novela zákona o daních z příjmů zpřesňuje vymezení benefitů

Podle výroku Nejvyššího soudu, který stanovil, že ***nezáleží na formě poskytování odměny za výkon práce***, odměna za práci může být poskytována v penězích nebo jinak, např. v různých formách nepeněžních plnění. Rozhodujícím hlediskem je skutečná povaha plnění, tedy skutečnost, zda se při poskytování nepeněžního plnění zaměstnavatelem zaměstnanci jedná o benefit nad rámec mzdy nebo o součást mzdy.

Ke zpřesnění dochází na základě častých zjištění finanční správy, že četní zaměstnavatelé transformují část mzdy do nenárokovaných náhrad, aby se vyhnuly zdaňování práce a pojistným odvodům. Jedná se např. o cestovní náhrady, opotřebení vlastního náradí zaměstnance, pracovní oblečení, jeho údržba, atd. K optimalizačním praktikám patří také vyplácení části mzdy formou dohody o provedení práce prováděné někdy přes zahraniční subjekty nebo se vyplácí černé odměny mimo systém, tzv. čistá ruka.

Pokud je nepeněžní plnění součástí sjednané mzdy, nejedná se od daně osvobozený zaměstnanecký benefit nad rámec mzdy, nýbrž o mzdu, která má na straně zaměstnance stejný daňový režim jako příjem ze závislé činnosti. Zpřesňující novela tedy nic nemění na dosavadním způsobu poskytování a osvobození benefitů.

Zrušení odpočtu za členské příspěvky odborům

Úprava do 31. 12. 2023: Podle § 15 odst. 7 lze od základu daně odečíst členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace odborové organizaci, která podle svých stanov obhájí hospodářské a sociální

zájmy zaměstnanců. Takto lze odečíst částku do výše 1,5% zdanitelných příjmů podle § 6, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období.

Změna od 1. 1. 2024:

Odpočet za členské příspěvky odborům úsporný balíček od 1. 1. 2024 ruší. Ve zdůvodnění jeho zrušení se uvádí, že jde o vysoce selektivní výjimku, protože mnozí lidé jsou členy různých neziskových organizací – např. výchova a vzdělávání mládeže, sport apod. – a žádný odpočet od základu daně uplatnit nemohou. Lze prý tudíž obtížně zdůvodnit, proč právě tento jeden neziskový subjekt má právo na toto zvýhodnění.

Zrušení odpočtu úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Úprava do 31. 12. 2023:

V souladu s ustanovením § 15 odst. 8 ZDP lze od základu daně v daném zdaňovacím období odečíst úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 ZDP poplatníkem s příjmy podle § 7 ZDP, nejvýše však ve výši 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč a u poplatníka s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.

Dalším vzděláváním se rozumí vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním (např. základním vzděláváním, středoškolským vzděláváním apod.).

Změna od 1. 1. 2024:

Tato nezdánitelná část základu je od 1. 1. 2024 zrušena.

Zvýšení limitu při uplatnění nároku na daňový bonus v roce 2025

Výjimkou z principu podle kterého lze slevy na dani uplatňovat pouze do výše stanovené výše daně z příjmů, je sleva na vyživované dítě neboli daňové zvýhodnění. Při nízké hodnotě vlastní daňové povinnosti může být výsledkem při jejím uplatnění záporná hodnota daně, kterou v tomto případě finanční úřad v podobě daňového bonusu poplatníkovi vyplatí.

Zákon stanoví, že daňový bonus může čerpat jeden z rodičů, pokud v daném zdaňovacím jeho příjem ze závislé činnosti (§ 6) nebo samostatné činnosti (§7) byl vyšší než šestinásobek minimální mzdy. V roce 2024 se jednalo o limit ve výši 113 400 Kč.

Změna od 1. 1. 2025:

Hodnota příjmového limitu se zvýší na 124 800 Kč (6 x 20 800). Pokud však daňový poplatník splňuje během roku podmínku pro vznik nároku na daňový bonus pouze v některém měsíci, avšak jeho celoroční rozhodné příjmy úhrnný limit nepřekročí, daňové bonusy vyplacené v jednotlivých měsících se nevrací.

Změna od 1. 1. 2026

Souvisí s meziročním zvýšením minimální mzdy na 22 400 Kč, takže novým limitem nároku na daňový bonus, bude částka 134 400 Kč.

Zrušení osvobození nadlimitních stravenek

Mezi povinnosti zaměstnavatele zajištění stravování pro své zaměstnance nepatří, zaměstnavatel je povinen zaměstnancům stravování pouze umožnit. Pravidla poskytování příspěvku na stravování by měla být ve firmě upravena interní směrnicí či kolektivní smlouvou.

Úprava do 31. 12. 2023:

zaměstnavatel při poskytování příspěvku na stravování či zvýhodňování stravování svým zaměstnancům využíval tyto možnosti:

- poskytnutí nepeněžitěho plnění formou stravenek
- zajišťováním stravování prostřednictvím jiných subjektů nebo provozováním vlastního stravovacího zařízení
- od roku 2021 i poskytnutím peněžitěho příspěvku na stravování, tzv. stravenkového paušálu.

Na straně zaměstnance bylo od daně z příjmů od daně z příjmů **bez jakéhokoli omezení** či limitu osvobozeno **poskytnutí stravenek**, příspěvek na stravování poskytnutý zaměstnancům na stravování zajišťované prostřednictvím jiných subjektů nebo provozováním vlastního stravovacího zařízení, *tedy příspěvky poskytované zaměstnavatelem v nepeněžní formě.*

Peněžitý příspěvek (stravenkový paušál) poskytovaný zaměstnavatelem na stravování zaměstnanců **byl na straně zaměstnance osvobozen od daně z příjmů pouze do výše 70% horní hranice stravného**, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaných platem při pracovní cestě v délce 5 – 12 hodin. Částka poskytnutá zaměstnavatelem nad tento limit od daně z příjmů na straně zaměstnance osvobozena není a je zdaněná jako jeho běžná mzda včetně sociálního a zdravotního pojištění.

Na straně zaměstnavatele byl daňově uznatelným nákladem náklad vynaložený zaměstnavatelem na provoz vlastního stravovacího zařízení s výjimkou hodnoty potravin. Při poskytnutí stravenek je daňovým nákladem zaměstnavatele 55% ceny jednoho jídla za jednu směnu podle zákoníku práce, maximálně však do výše 70% horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 – 12 hodin.

Poskytnutí stravenkového paušálu je na straně zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem v plné výši bez omezení.

Zaměstnavatel poskytuje peněžitý příspěvek podle počtu zaměstnancem odpracovaných směn s podmínkou odpracování alespoň tří hodin za 1 směnu. V případě, že je zaměstnanec vyslán na pracovní cestu a vznikne mu nárok na stravné, bude poskytnutý peněžitý příspěvek na stravování daňově neuznatelný a stejně se postupuje i u příspěvku na stravování poskytnutého v nepeněžní formě.

Nová úprava od 1.1. 2024:

Do zákona o daních z příjmů se v § 6 odst. 9 písm. b) zavádí termín „**příspěvek na stravování**“ zahrnující:

- stravování poskytované jako nepeněžní plnění ke spotřebě na pracovišti zaměstnance nebo v rámci stravování zajišťovaného prostřednictvím jiného subjektu než zaměstnavatelem,
- peněžitý příspěvek na stravování.

Na straně zaměstnance: od 1. 1. 2024 se sjednocuje způsob zdaňování u příspěvku na stravování v podobě nepeněžního příspěvku a stravenkového paušálu – **nepeněžní příspěvek na stravování již nebude na straně zaměstnance osvobozen od daně z příjmů bez omezení**, osvobozen bude pouze do výše 70% horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5-12 hodin.

Je to stejný „osvobozovací“ limit, který platí při poskytování stravenkového paušálu. Současně bude možné poskytnout i druhý stravenkový paušál při směně trvající déle než 13 hodin.

Na straně zaměstnavatele: od 1. 1. 2024 je příspěvek na stravování poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnancům na straně zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem bez omezení s tím, že u zaměstnance bude příjem – jak bylo výše uvedeno – osvobozen pouze do výše stanoveného limitu.

Splnění podmínek pro osvobození příspěvku na stravování na straně zaměstnance musí být podloženo prokazatelnou evidencí.

Zrušení osvobození mzdového vyrovnání v hornictví a odstupného horníků

Zrušení tohoto osvobození se provedlo s účinností od 1. 1. 2024.

Zrušení osvobození náhrady za vyvlastnění majetku

Náhrada za vyvlastnění majetku, která se nejčastěji vyplácí v souvislosti s realizací výstavby infrastrukturálních staveb (silnic apod.), je od 1. 1. 2024 ve stejném daňovém režimu jako prodej majetku.

Zrušení daňové uznatelnosti tichého vína jako daru na reprezentaci

Od 1. 1. 2024 je zrušena daňová uznatelnost při poskytnutí vína jako daru na reprezentaci do hodnoty 500 Kč.

Snížení limitu pro osvobození příjmů z tombol a hazardních her

Limit osvobození těchto příjmů platný do 31. 12. 2023 ve výši 1 000 000 Kč se od 1. 1. 2024 snížil na 50 000 Kč. Tento limit se vypočítá jako rozdíl mezi součtem výher a součtem vkladů v rámci jednoho zdaňovacího období. Přesahuje-li rozdíl stanovený limit, je příjem z výher z hazardních her zdaněn v režimu ostatních příjmů.

Zvýšení daně z příjmů právnických osob z hazardních her a změna rozpočtového určení daně z hazardních her

Druhá sazba daně z hazardních her se zvýšila z 23% na 30%. Sazba se uplatní u živých her (např. kostky, karty, ruleta), binga, kursových sázek (sázky na výsledek), live sázky, totalizátorových her (dostihy), tombol a turnajů malého rozsahu (poker). Základní sazba 35% uplatňovaná aktuálně u loterií a technických her zůstane ve stávající výši.

Změny spotřební daně

Zvýšení daně z tabáku

V souladu s principy ochrany národního zdraví dojde ke zvýšení daně z tabákových výrobků, zahříváného tabáku a alternativních výrobků. Spotřební daň z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos se v roce 2024 zvýší o 10% a o 5% v každém dalším roce v období 2025 – 2027. Spotřební daň u zahříváného tabáku pak o 15% v každém roce 2024 – 2027. Nově se zavede spotřební daň u e-cigaret a její postupné zvyšování o 2,50 Kč/ml náplně v každém roce 2024 – 2027. U nikotinových sáčků bude spotřební daň zvyšována o 0,40 Kč/g v každém roce 2024 – 2026 a 0,50 Kč v roce 2027.

Postupné zvyšování spotřební daně u tabákových výrobků je zdůvodňováno potřebou stanovení dalšího harmonogramu jejího postupného zvyšování, protože v roce 2023 končí dosavadní nastavený tříletý harmonogram jejího zvyšování.

Z pohledu mezinárodního srovnání daňového zatížení tabákových výrobků vyplývá, že nejvyšší minimální sazba spotřební daně z cigaret je v Německu (177 EUR/1 000 ks) dále v Rakousku (158 EUR/1 000 ks), na Slovensku (132 EUR/1 000 Ks a na posledním místě v Polsku (107 EUR/1 000 ks). Polsko uplatňuje v letech 2023-2026 víceletý plán navyšování sazeb ze všech tabákových výrobků ve výši 10% ročně. K mírnému navyšování daňových sazeb přistoupily v posledním roce všechny okolní země s výjimkou Rakouska.

Zvýšení daně z lihu

Spotřební daň z lihu se v každém roce 2024 – 2025 zvýšila o 10% a o 5% se zvýší v roce 2026. a 2027. Zvýšení se odůvodňuje nutností ochrany veřejného zdraví a bojem se závislostmi. Bude nastaven čtyřletý harmonogram růstu sazeb spotřební daně z lihu stejně jako u tabákových výrobků. Čtyřletý harmonogram zvyšování sazeb spotřební daně z lihu a tabáku přinese transparentní plán pro obě komodity a svým přesahem přes stávající volební období této vlády nebude ovlivněn volebním cyklem. V souladu s trvalou výjimkou dojednanou s EU se bude nadále uplatňovat poloviční sazba u produktů z pěstitelského pálení pro vlastní spotřebu.

Zvýšení ceny dálniční známky a její pravidelná valorizace

Úprava 2023: roční dálniční známku stála 1 500 Kč, měsíční 440 Kč a desetidenní 310 Kč.

Změna od 1. 3. 2024:

Cena roční dálniční známky se zvýšila z 1 500 Kč na 2 300 Kč a zavedlo se pravidelné valorizační schéma její ceny vycházející z výše inflace a rozsahu dálniční sítě. Zvýšení se zdůvodňuje skutečností, že současná cena dálniční známky je platná od roku 2012 a v důsledku vývoje cenové úrovně došlo k propadu její reálné hodnoty.

Protože sazby dálničních známek jsou stanoveny fixní částkou a růstem cenové hladiny postupem času jejich reálná hodnota klesá, je potřebné jejich cenu pravidelně valorizovat, a to v závislosti na meziročním růstu spotřebitelských cen (inflace) a meziroční změnou délky dálniční sítě.

Nově se zavedla jednodenní dálniční známka, jejíž cena je stanovena ve výši 200 Kč. Desetidenní dálniční známka je od března 2024 za 270 Kč a měsíční známku si od stejného data kupujeme za 430 Kč.

Limitováním cenové výše dochází k implementaci směrnice EU, která u dálničních známek na časové úseky s kratší platností než 1 rok zavádí závazné cenové limitování – limitem pro měsíční dálniční známku je 19% ceny roční dálniční známky, u desetidenní známky činí maximální cenový limit 12% a konečně maximum ceny denní známky se stanoví na 9% z ceny roční dálniční známky.

Používání dálniční sítě nebude podle výše uvedené směrnice zpoplatněno bezemisním vozidlům a vozidlům na elektrický pohon nebo na vodík. Od poplatků dosud zcela osvobozená hybridní vozidla s kombinovaným množstvím emisí do 50 gramů oxidu uhličitého/km, zaplatí 25% stanovené roční časové sazby. U vozidel spalujících zemní plyn či biometan se stávající sleva 50% nemění.

Ceny dálničních známek od 1. 1. 2025

Podle vyjádření Ministerstva dopravy je navýšení cen všech druhů dálničních známek nově určeno indexem růstu spotřebitelských cen a meziroční změnou délky dálnic v provozu, součtem jejich procentních hodnot se stanoví sazba roční známky a od její hodnoty se odvozují sazby ostatních známek. Cena dálničních známek se tímto způsobem poprvé stanoví od 1. 1. 2025.

Dálniční známky nebudou platit provozovatelé elektromobilů, přestože v důsledku vyššího opotřebení pneumatik je dopad jejich provozu na opotřebení dálniční sítě stejný jako u vozidel emisních a neplacení dálničního poplatku v ČR je evropským unikátem – většina států jejich provoz zpoplatňuje,

	Spalovací mot.	Vozidla na	Hybridy emise	
	Běžná cena	zemní plyn a biometan	CO2 50g/km	Elektrom.
Roční	2300 x 2440	1 150 x 1 220	570 x 630	0
30 denní	430 x 460	210 x 230	100 x 110	0
10 denní	270 x 290	130 x 140	60 x 70	0
1 denní	200 x 210	100 x beze změny	50 x beze zm.	0

V prvních částech číselných sloupců tabulky je u jednotlivých typů vozidel cena v roce 2024, ve druhých pak cena 2025. Např. běžná cena roční dálniční známky u vozidel se spalovacím motorem v roce 2024 činí v prvním sloupci 2300, oproti ceně 2 440 stanovené pro rok 2025 apod.

Ceny dálničních poplatků v ČR jsou vyšší než v sousedním Rakousku, které má dvojnásobnou dálniční síť oproti ČR. Ještě v únoru 2024 byla tuzemská cena dálniční známky 1 500 Kč, takže její cena meziročně vzrostla o 940 Kč!

Ceny dálničních známek v roce 2026

Ministerstvo dopravy oznámilo ceny dálničních známek v ČR na rok 2026:

- jednodenní známka – 230 Kč
- desetidenní známka – 300 Kč
- třicetidenní známka - 480 Kč
- celoroční známka - 2 570 Kč

Slevy pro nízkoemisní automobily a osvobození pro vozy s elektrickým nebo vodíkovým pohonem zůstávají v platnosti.

Novela občanského zákoníku ovlivní vymáhání výživného

a od 1. 1. 2025 zavede možnost postoupení pohledávek na výživné v případech neplacení výživného. Tento postup se bude využívat zejména v případech, kdy rodič s povinností platit výživné je solventní, ale z různých důvodů, např. pro osobní spory s druhým rodičem, příjemcem výživného, odmítá výživné platit. Za takové situace bude možné, aby neplacením postižený rodič pohledávku postoupil na osobu, která nemá povinnost platit toto výživné, ale má výhodnější pozici při vymáhání pohledávky nebo jí může započíst vůči pohledávkám, které musí uhradit neplátcímu výživného.

Možnost postoupení pohledávky na výživné se bude vztahovat pouze na peněžité pohledávky výživného o kterých rozhodl soud buďto autoritativně nebo schválenou dohodou o výživném a může tak být řešen jednak dluh na výživném, ale i budoucí pohledávky za výživným. Úprava usnadňuje vymáhání výživného v případech, kdy neplacením postižený rodič nemá reálnou schopnost domoci vymáhat platby výživného prostřednictvím výkonu rozhodnutí exekuce.

Výše uvedené opatření se promítne ve srážkách ze mzdy – navrhuje se stanovení prioritního postavení postoupených pohledávek na výživné. Toto přednostní postavení má platit i pro postup v případech insolvenčního řízení.

Zvýšení daně z nemovitostí a ponechání 100% výnosů daně obcím

Ministerstvo financí k novele daně z nemovitostí uvádí: „Sazby daně z nemovitostí se zvýší přibližně na 1,8 násobek, čímž vzroste inkaso této daně o 10 mld. korun. Veškerý výnos zůstane obcím. Výměnou za navýšení daně z nemovitých věcí dojde změnou rozpočtového určení daní k adekvátnímu snížení příjmů obcí ze sdílených daní o 10 mld. Kč, aby se pozitivní dopad zvýšení daně promítl výlučně do státního rozpočtu. Aktuální podíl na sdílených daních je 25,84%.“

Novela obsahuje další „příznivou“ novinku – zákon zavádí tzv. inflační koeficient a tak se daň z nemovitých věcí bude každý rok zvyšovat o inflaci. Inflační koeficient se určí jako podíl bazického úhrnného indexu spotřebitelských cen za domácnosti k měsíci květnu roku předcházejícímu zdaňovacímu období. Zákon zamezuje meziročnímu snížení inflačního koeficientu – v případě deflace zůstane koeficient stejný.

Pro případ pádivé inflace kdy meziroční nárůst inflace by činil více než 20%, zákon o dani z nemovitých věcí zavádí tzv. inflační brzdu. Důvodová zpráva: „V takovém případě se meziročně zvýší inflační koeficient pouze o 20%. Inflace, která by nebyla daný rok započtena do výše inflačního koeficientu, však „nepropadá“ a projeví se s odkladem v následujících letech.

Výjimkou z aplikace inflačního koeficientu budou zemědělské pozemky, u kterých výše daně vyplývá z ocenění upraveném v prováděcí vyhlášce k zákonu o dani z nemovitých věcí.

Průměrné ceny zemědělských pozemků stanovené zmíněnou vyhláškou jsou každoročně novelizovány v návaznosti na změny bonity půdy a po uplynutí určité lhůty dochází k plošnému navýšení těchto cen o inflaci.

Důvodová zpráva: „Z tohoto důvodu by aplikace inflačního koeficientu znamenala, že se v případě zemědělských pozemků zohlední inflace dvakrát. Jejich vyjmutí z aplikace inflačního koeficientu tedy nemá vést k tomu, aby se v jejich případě inflace neuplatnila, ale má zamezit tomu, aby byla uplatněna dvakrát.

Jablonec nad Nisou daň z nemovitostí v roce 2025 výrazně zvýšilo

V důsledku změny zákona vydala řada měst nové vyhlášky, ve kterých změnila koeficienty vztahující se k dani z nemovitostí. Jejich současný výčet zahrnuje:

- základní koeficient odvozený podle počtu obyvatel
- tzv. koeficient „1,5“ pro podnikatele a různé stavby typu garáží
- místní koeficient
- inflační koeficient.

Namísto koeficientu 1,5, jehož platnost skončí k 31. 12. 2024, mohou obce pro podnikatele a další typy staveb dotčených rušeným koeficientem, zavést speciální místní koeficient. V roce 2025 také nebude možné snížit základní koeficient k dani. Místní koeficient bude možné stanovit 5 způsoby:

- pro celé území obce,
- pro jednotlivé katastrální území,
- pro jednotlivý obvod nebo městskou část,
- jednotlivou skupinu nemovitých věcí – např. rekreační budovy,
- pro jednotlivou nemovitou věc.

Nově zavedený inflační koeficient se ale v roce 2025 zvyšovat nebude.

V souvislosti s novelou zákona o dani z nemovitých věcí se budou koeficienty k dani v některých lokalitách výrazně měnit. ***V Libereckém kraji, přestože v samotném Liberci se daň z nemovitostí nezmění, dojde k jejímu největšímu nárůstu v Jablonci nad Nisou: současná hodnota základního***

koeficientu ve výši 2,5 se od roku (2025) zvýšila na 3,5 a nově se zavedl místní koeficient stanovený v hodnotě 2. V důsledku těchto změn se daň z nemovitostí zvýší trojnásobně.

Zálohování PET lahví a plechovek

Vláda v říjnu schválila návrh novely zákona o obalech, podle kterého by se od roku 2027 mělo zavést zálohování PET lahví a plechovek. Výše zálohy bude stanovena prováděcím právním předpisem a bude činit minimálně 4 Kč.

V systému zálohování budou působit 3 skupiny subjektů:

- osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh – výrobci,
- distributoři uvádějící tyto obaly do oběhu,
- operátoři zálohového systému.

Osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh registrují tyto obaly u operátora zálohového systému, zaplatí operátorovi zálohu a poplatek za každý obal uvedený na trh. Osoba uvádějící obaly na trh prodá nápoj v obalu poslednímu prodejci, který jí zaplatí kromě ceny i zálohu. Poslední prodejce prodá nápoj spotřebiteli (obchodu), který mu zaplatí cenu nápoje i zálohu. Spotřebitel vrátí obal poslednímu prodejci, který mu vrátí zálohu.

Poslední prodejce předá zpětně odebrané obaly operátorovi, který mu proplatí zálohy a zaplatí manipulační poplatek jako odměnu za manipulaci s obaly. Operátor zajistí kontrolu, sčítání, přepravu a zpracování odpadu z obalů. Recyklovaný materiál operátor následně prodává, a to způsobem, který Ministerstvo životního prostředí stanoví v rozhodnutí o autorizaci.

Návrh nového zálohového systému PET lahví a plechovek je z mnoha stran kritizován, protože přinese výraznou zátěž a náklady pro obce, stát i spotřebitele.

Právní hledisko okamžiku doručení prostřednictvím e-mailu

Nejužívanější formou elektronické komunikace je zasílání informací, právních a jiných dokumentů prostřednictvím e-mailové pošty. Odeslání e-mailu se s ohledem na znění § 570 odst. 1 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník, považuje za jednání vůči nepřítomné osobě a právní účinky doručení e-mailu tudíž nastávají v okamžiku, ve kterém se e-mail dostane do tzv. dispoziční sféry adresáta a adresát získá objektivní možnost se s jeho obsahem seznámit.

K doručení tedy postačí pouze možnost adresáta se s obsahem e-mailu seznámit, zákon již nevyžaduje, aby k tomu ve skutečnosti došlo. Doručení e-mailu do dispoziční sféry adresáta zásadně prokazuje odesílatel, který musí při komunikaci použít e-mailovou adresu adresátem běžně a aktivně používanou.

Přes operativnost, dostupnost a komfort přináší e-mailová komunikace řadu rizik a nejasností, adresát může uvádět, že e-mail skončil ve spamu apod. Při doručování zejména důležitých písemností je proto doporučováno upřednostnit používání datové schránky, u níž ze zákona po uplynutí určité doby nastává tzv. fikce doručení, což u e-mailů neplatí.

Zpětnou vazbu lze při doručení e-mailu zajistit požádáním adresáta o potvrzení doručení e-mailu.

Podmínky přerušeni živnosti

Přerušeni živnosti ohlásíme zasláním tzv. změnového listu živnostenskému úřadu, který informaci o přerušeni živnostenského podnikání následně předá finančnímu úřadu, okresní správě sociálního pojištění a zdravotní pojišťovně.

Protože *živnostenské podnikání není možné přerušit na dobu neurčitou*, musí oznámení o přerušeni živnosti obsahovat datum, do kterého živnost přerušujeme. Po tomto datu musí živnostník opět plnit všechny informační, daňové, odvodové a další povinnosti spojené s podnikáním.

Změny v zákonu o daních z příjmů v oblasti podpory zajištění na stáří

Novela zákona zavádí nový termín „daňově podporovaný produkt spoření na stáří“, kterým má být:

- penzijní připojištění se státním příspěvkem
- doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření
- penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění
- soukromé životní pojištění
- **nový dlouhodobý investiční produkt** podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu a obdobný produkt poskytovaný bankou podle zákona upravujícího činnost bank, spořitelním a úvěrním družstvům obchodníkům s cennými papíry, investičním společnostem, samosprávným investičním fondům apod. – jeho prostřednictvím bude poplatník moci nakupovat různé finanční produkty, např. akcie, dluhopisy, podíly v investičním fondu apod.

Aktuálně jsou účastníci penzijního spoření v transformovaných fondech – penzijní připojištění se státním příspěvkem – kam pravidelně přispívají. Výhodou těchto fondů je, že se nemohou dostat do červených čísel v důsledku konzervativního investování těchto společností, ale nedokáží pokrýt současnou inflaci.

Doplňkové penzijní spoření může nabídnout výnosy, které v dlouhodobém časovém horizontu bude vliv inflace kompenzovat dynamičností zvolené investiční strategie – ale nenabízí garanci vložených prostředků.

Novela přinesla změny v osvobození od DPFO při výplatě penzí a úpravě nezdánitelné části základu daně – výčet produktů spoření na stáří a jejich podmínky jsou v ZDP upraveny v novém paragrafu 15a ZDP.

U nezdánitelné části základu daně je zaveden souhrnný limit 48 000 Kč, který bude možné od základu daně odečíst na všechny v zákoně uvedené produkty a již neplatí samostatné limity 24 000 Kč pro příspěvky na penzijní pojištění a životní pojištění.

Z pohledu zaměstnavatele jde pouze o rozšíření titulů, na které může zaměstnancům přispívat, aby se jednalo o jejich daňově osvobozený příjem.

Ručení generálního dodavatele stavby za mzdy zaměstnanců subdodavatele

Zákoník práce nově obsahuje ustanovení § 324a, které stanoví: „Dodavatel ručí za mzdy, platy a odměny z dohody (dále jen mzdové nároky) zaměstnanců poddodavatele v rozsahu, v jakém se podíleli na smluvním plnění pro dodavatele, a to až do výše minimální mzdy.“

Dodavatelem se v tomto případě rozumí stavební podnikatel, který v rámci své podnikatelské činnosti související s výstavbou, rekonstrukcí nebo odstraněním stavby využívá další článek – subdodavatele.

Povinnost ručení se vztahuje i na agentury práce, které při provádění stavebních činností dodavatelům přidělují zaměstnance

Pokud zaměstnanci není vyplacena mzda v zákonném termínu, může zaměstnanec vyzvat příslušného ručitele k uspokojení svých mzdových nároků. Ručitel musí nároky zaměstnance uspokojit do 10 dnů od doručení příslušné výzvy a je povinen provést za daného zaměstnance související srážky a odvody.

Kromě ručitelské povinnosti zákon stanoví rovněž informační povinnost subdodavatele (zaměstnavatele) vůči jeho zaměstnancům. Subdodavatel je před zahájením stavebních prací povinen informovat o možném vzniku ručení, osobách ručitelů a jejich změnách, dále o podmínkách, lhůtách a postupu pro uplatnění práva vůči ručiteli.

Při nesplnění ručitelské povinnosti dodavatele může být uložena pokuta do výše 2 000 000 Kč. Pokud subdodavatel nesplní informační povinnost vůči svým zaměstnancům o vzniku ručení a jejich právech a povinnostech, může být pokutován částkou do 200 000 Kč.

Pokuty za nezveřejnění účetní závěrky

Zákon o účetnictví a zákon o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob stanoví pro osoby zapsané ve veřejných rejstřících povinnost zveřejňovat účetní závěrku. V případě nesplnění povinnosti jim může být uložena pokuta do výše 100 000 Kč nebo soudem nařízené zrušení osoby zapsané v rejstříku likvidací.

Přelomový rozsudek Nejvyššího správního soudu – příjem z prostituce

Finanční úřad pro Olomoucký kraj při vyhledávací činnosti u jisté ženy zjistil pravidelné směňování valut na českou měnu, následné převody na její bankovní účet, aniž by tyto částky figurovaly v daňovém přiznání. Šlo o příjem z prostituce, finanční úřad je zdánlivě zraněn, žena se bránila soudní žalobou. Po sérii soudních jednání vydal 6. 10. 2025 Nejvyšší správní soud rozsudek spis. zn. 22 Afs 24/2025, podle kterého se daní z příjmů zdaňují veškeré příjmy, pokud

nejdou zákonem vyloučeny z předmětu daně nebo jsou od daně osvobozeny. Příjmy z výkonu prostituce do tohoto výčtu nespádají.

Nový zákon o kybernetické bezpečnosti

S účinností od 1. listopadu 2026 platí v České republice nový zákon o kybernetické bezpečnosti, který do českého právního rámce převádí evropskou směrnici NIS2. Zákon se vztahuje na střední a velké podniky s více než 500 zaměstnanci a obratem nad 10 000 000 EUR. Zákon ukládá provádění systematické analýzy rizik a zavádí příslušná technická a organizační opatření. Nařizuje vedení záznamů o incidentech a jejich hlášení, provádění pravidelných školení zaměstnanců a povinnost určení manažera kybernetické bezpečnosti

Návrh programového prohlášení nové vlády

- **Kontrola vyvádění zisků z ČR.** Vláda se zaměří na problematiku cen obvyklých. Nadnárodní firmy budou mít povinnost zavést předem deklarovanou dokumentaci ke způsobu stanovení ceny obvyklé k zamezení účelového přeskupování zisků. Tzv. digitální kobra má s využitím pokročilých analytických nástrojů odhalovat a znemožňovat fiktivní obchody, nezákonné daňové optimalizace a další machinace.
- **Opětovné zavedení EET.** Na drobné živnosti a přivýdělnky by se systém vztahovat neměl, „Řešení bude postaveno na nejmodernějších systémech a nebude vyžadovat tisk účtenky ani neustálé on-line připojení. Podnikatelé budou mít zdarma k dispozici software Finanční správy ČR. Opatření bude svázáno s konkrétními úlevami pro evidující OSVČ, např. daňová sleva apod.....“
- **Vláda nebude zvyšovat žádné daně**
- **Zvyšování vyměřovacího základu pro sociální pojištění OSVČ** se zastaví na 35% průměrné mzdy.
- **Sazba daně z příjmů právnických osob** se vrátí na původních 19%.
- **Obnoví se zrušené slevy** na studenta, školkovné, původní podoba slevy na druhého manžela.
- **Na 4. a další dítě** se zavede zvýšená daňová sleva.
- **Věk pro odchod do důchodu bude zastropován na 65 letech**
- **Obnoví se spravedlivý valorizační vzorec pro zvyšování důchodů**
- **Emise státních dluhopisů pro domácnosti, změna struktury financování státního dluhu** (v současnosti 3,5 bilionu Kč)
- **Omezení dotací neziskovým organizacím ze státního rozpočtu**
- **Prosadit právo držet a používat hotovost jako platidlo**
- **Zakotvit existenci české měny v ústavě**
- **Tiché víno** nebude podrobena spotřební dani.
- **Zaměstnanecké volnočasové benefity** nebudou limitovány.
- **Inflační koeficient u daně z nemovitých věcí** nebude uplatňován.

- **Léky na předpis** budou mít nulovou DPH.
- **Změny DPH:** jednání o zvýšení registračního limitu pro plátcovství DPH, zkrácení lhůty pro vrácení DPH u nezaplacených faktur ze 6 na tři měsíce, sjednocení sazby DPH u stravovacích služeb a podávání nápojů
- **Osvobození spropitného** od daní a pojistných odvodů.
- **Zřízení jednotného inkasního místa,** sloučení výběru daní, sociálního a zdravotního pojištění.
- **Poplatky za veřejnoprávní média a podporované zdroje energie** se převedou na stát a nebudou je platit lidé.
- **Systém emisních povolenek ETS 2** – zdaňování domácností při spotřebě plynu a pohonných hmot nebude do české legislativy implementován, aby se zabránilo vysoce negativním sociálním dopadům.
- **Veřejnoprávní média** budou financována státem.
- **Prorůstová opatření k podpoře dlouhodobého hospodářského růstu:** zavedení rychlejších a efektivnějších daňových odpisů majetku, zjednodušení odpočtů na výzkum a inovace, pobídky a podpory v postižených regionech a hospodářsky významně oslabených místech. Zákon o investičních pobídkách podpoří lokální podniky generující přidanou hodnotu a firmy, které umísťují vydělané zdroje v české ekonomice atd.
- **Řemeslné profese:** schválí se režim tzv. mistrovských zkoušek.
- **Snížení byrokratické zátěže:** zrušení povinného hlášení zaměstnanců do evidence zdravotního a sociálního pojištění u dohod o provedení práce, změnit by se měl i limit pro odvody pojistného z odměn na dohody atd.

Podle hodnocení a východisek tvůrců programového prohlášení nově se formující vlády, nebyl v důsledku minulé hospodářské politiky využíván existující ekonomický potenciál ČR. Např. při rozhodování o makroekonomické strategii včetně úpravy daňové a odvodové zátěže, se uplatňovala výlučně účetně bilanční hlediska s jednoduchými trojčlenkovými výpočty žádoucích úspor, která však přinesla opak očekávaných cílů a hospodářskou stagnaci.

Pokud hospodářské procesy a jejich důsledky nejsou posuzovány komplexně v širších souvislostech, vyústí do poklesu výkonu ekonomiky a do prohloubení krizových společenských jevů včetně poklesu důvěry v existující instituce a narušení sociálního smíru.

Realizace deklarovaných ambiciózních programových cílů by měla být při zastavení současného dluhového financování státu zajištěna z prostředků generovaných obnovením hospodářského růstu, efektivním výběrem daní a odstraněním stávajících bariér.

Ceny účetních prací v podmínkách současné inflace

Jsme ve své profesi postiženi nárůstem provozních nákladů stejně jako firmy o jejichž činnosti účtujeme. Na rozdíl od jiných oborů činnosti neexistuje obecně vyhlášený ceník účetních prací. Cena může být stanovena několika způsoby počtem zúčtovaných účetních případů, časovou náročností účtování podle jeho složitosti, měsíčním paušálem apod.

Cenové záležitosti jsou velice choulostivou součástí výkonu účetní profese, když do hry vstupuje i konkrétní tržní konkurenční prostředí včetně aktuální podnikatelské situace firmy, které poskytujeme své služby. Východiskem pro stabilní zákaznický vztah i potřebnou součinnost je otevřenost, schopnost vysvětlit své nároky, vyslechnout názor zákazníka, zvážit a vyhodnotit všechny podstatné skutečnosti a vytvořit podmínky pro oboustranně přijatelnou cenovou dohodu.

Úsměvný střípek z dubnového povídání v klubu:

Stručně o relaxaci jako prevenci únavy, stresu, vlivu negativních emocí a vzniku tzv. syndromu vyhoření

Následující jsem napsal jako inspiraci k zamyšlení i diskusi

Máme-li při zachování tělesného a duševního zdraví unést zátěž z výkonu profese i mnoha nedobrych vlivů současného společenského prostředí, uvést jí do souladu s osobním životem, nezbláznit se neprohrát svou životní šanci, je nezbytné umět se zastavit a účinným způsobem dosáhnout vědomí a pozice nadhledu, hlubokého vnitřního klidu, zbavit se obav, pochybností, strachů, pocitu viny, sebelítosti, vlastní nedostatečnosti, bezmoci nespravedlnosti, příkoří, atd. atd.

Protože nejsem doktorem lékařem ani psychologem, hledám vlastní způsoby dobrého života v prostředí mnoha denních problémů a obtížných situací třeba tím, že si ráno připomenu prostou jogínskou moudrost o zdraví:

„Tajemství zdraví myslí i těla tkví v tom, že nebudu hořekovat nad minulostí, obávat se budoucnosti nebo předjímat problémy, ale že budu žít moudře a pozorně v přítomném okamžiku.“

V pracovních přestávkách, při únavě a naštvanosti je prospěšné se zastavit, soustředit se na vlastní dech (několik vědomých nádechů a výdechů ve vzprámené poloze v sedu na židli), zklidnit se soustředěním na prožitek energie ve vnitřním těle a v klidu se na několik minut, třeba na tři či pět minut, pokusit o meditaci.

Odborníci varují před situací, kdy nás některé naše životní návyky a stereotypy připravují o radost, duševní pohodu, prožitek hlubokého vnitřního klidu a vnitřní svobody, nutí nás pochybovat o sobě a našem jednání,

vyčerpávají nás a narušují zdravou sebedůvěru. A že jich je a mají odkud pramenit.

Obvykle nežijeme v přítomnosti ale ve svých těkavých myšlenkách, přemrštěně se kritizujeme, se špatným výsledkem se srovnáváme s ostatními atd., atd. Nejsme k sobě laskaví, nemáme se rádi a tak ubližujeme nejenom sobě, ale jak říkají klasikové, přicházíme o prožitek vznešenosti, tajemství a důstojnosti života.

A trochu odlehčení závěrem:

Nadějný vznik nového ismu – UPRDELISMU

K četným ismům označujícím názvy společenských systémů a myšlenkových směrů, se *zcela nedávno přidružil nový ismus – uprdelismus*. Je popsán v knize Jana Menděla s názvem Uprdelismus.

Uprdelista je v jejím úvodu definován jako:

„Člověk, který žije s lehkostí a humorem, nebere sám sebe příliš vážně, denně se raduje ze života a má u prdele to, co většina lidí považuje za životně důležité. Upozornění: Uprdelista není nezodpovědný a lehkovážný, plní své světelské úkoly poctivě a svědomitě. Jenom se u toho netváří tak, jako by zachraňoval planetu.“

K tomu lze podotknout, že životní lehkost, humor a radost ze života jsou určitě dobrým programem a proto je určitě sebezáchovně prospěšné a vhodné se tomu všemu při studiu nových zákonů a řešení účetních, daňových i jiných problémů věnovat.

A na nejúplnější závěr pro zamyšlení nad vším řečeným a napsaným jeden nezpochybnitelný vesmírný princip:

Systém, který se nedokáže zbavit svých parazitů, je odsouzen k zániku.

Jablonec nad Nisou

5. listopad 2025

Ing. Vladimír Opatrný
daňový poradce č. 790

opatrny@opatrny.cz

tel. č. 777 313 646